

Reducerea zgomotului – o necesitate

François-Xavier LENOIR

Les questions acoustiques sont d'actualité, qu'il s'agisse des nuisances sonores à l'extérieur ou du bruit auquel les travailleurs sont soumis. Des directives européennes ont été publiées. Certaines font référence à des normes, le plus souvent de mesurages. Selon les situations, les normes ISO ou EN sont ou pas mentionnées et leur application rendue obligatoire ou simplement recommandée. Point d'étape sur une situation complexe qui mobilise préventeurs et entreprises

Mots-clé: le bruit en milieu professionnel, réduction du bruit extérieur, la directive machines, cartographie du bruit

Zgomotul la locul de muncă privește 3 milioane de salariați în Franța, relevă ultima anchetă referitoare la supravegherea medicală a riscurilor profesionale, desfășurată de Ministerul Muncii, Coeziunii Sociale și al Locuințelor. Directiva europeană 2003/10/CE din 6 februarie 2003, referitoare la protecție lucrătorilor contra zgomotului, document care urmează a fi transpus în dreptul francez în iulie 2007, va avea, deci, un impact important.

Potrivit acestei directive, când lucrătorii sunt expuși unor niveluri acustice ponderate A, mai mari de 80 dB, există obligația să se evalueze sau să se măsoare expunerea la zgomot și să se ia măsuri pentru a se reduce riscurile asociate activității desfășurate. Directiva indică referințele la standardul ISO 1999, care propune o metodă pentru estimarea deficitului auditiv datorat zgomotului înregistrat în rândul tuturor celor expuși la locul de muncă la toate tipurile de zgomot (continuu, intermitent și de tip impuls). Franța a dorit să meargă mai departe și să precizeze cum să se măsoare zgomotul – fapt care nu este explicit și nici oficializat în cadrul directivei.

Cele două standarde – NF S 31-084, *Măsurarea expunerii la zgomot la locul de muncă*, și NF EN ISO 4869-2, *Protecția individuală. Estimarea nivelurilor de zgomot*, nu sunt direct menționate în directivă, dar Ministerul Muncii, în cadrul transpunerii directivei europene, le-a conferit un caracter obligatoriu. Prima parte a fost redactată pentru a se ști dacă valorile care declanșează acțiunea sunt sau nu depășite. A doua parte indică cum să se verifice dacă sunt respectate aceste valori-limită. Aceste două standarde existau înainte de formularea directivei. Standardul NF S 31-084 se aplică, în timp ce NF EN ISO 4869-2

nu avea un caracter obligatoriu. Noutatea constă însă în faptul că va deveni obligatoriu.

ȘI DIRECTIVA MAȘINI

Directiva 2003/10/CE, în curs de transpunere în cele 25 de state membre, nu este singura care apelează la standardizare pentru a asigura punerea în aplicare a dispozițiilor comunitare. Mai există una, și mai importantă pentru standardizare: directiva 98/37/CE, cu privire la securitatea mașinilor. Este o directivă de tip Noua Abordare, al cărei domeniu de aplicare este foarte larg întrucât se aplică tuturor mașinilor.

Ea menționează două cerințe esențiale în ceea ce privește zgomotul. Prima este aceea de a se proiecta mașini silențioase. Constructorii sunt obligați să reducă zgomotul cât mai mult posibil, ținând seama de cunoștințele ingineresti. Cea de-a doua se referă la furnizarea de către constructori a unor informații cu privire la zgomot, în cadrul documentelor tehnice ale mașinii, pe care le primește cumpărătorul sau utilizatorul potențial. Aceasta constituie o practică curentă pentru domeniul electromenajer, nu însă și pentru echipamentele industriale, dar acesta este sensul directivei. În momentul în care cumpărătorul optează pentru o mașină, el trebuie să fie preocupat de nivelul emisiilor sale sonore și să o aleagă pe cea care emite cât mai puțin zgomot. „Cel mai bine este să se opteze pentru mașinile cele mai silențioase”, declară Léon Théry, care se ocupă de studii la Institutul Național de Cercetare și de Securitate (INRS).

Peste 700 de standarde sunt specifice securității familiilor de mașini. O bună parte a acestora furnizează codul de încercări acustice care stabilește metoda utilizată pentru măsurarea emisiilor sonore. Codurile de încercări sunt standarde care se bazează pe standarde cu caracter general. Primele sunt standarde pentru produse, tratate în mare parte de Uniunea de Standardizare pentru Mecanică (UNM). Standardele generale de măsurare sunt elaborate de AFNOR și formează o parte comună orizontală. Aceste standarde sunt numeroase, astfel încât măsurarea se produce în condiții diverse: în cameră surdă, în cameră reverberantă, în cameră obișnuită, în exterior sau la locul de funcționare.

Există două mărimi caracteristice pentru emisiile sonore: nivelul de presiune acustică la postul operatorului și nivelul de putere acustică. Există standarde utilizate pentru ambele cazuri: seria de standarde internaționale ISO 11201-11205 pentru presiunea acustică, seriile ISO 9614, părțile 1-3 și ISO 3740-3747, pentru puterea acustică. Se face un efort deosebit pentru tratarea problemei incertitudinii de măsurare atât în standardele generale, cât și în standardele clasificate în tipologia „produse”.

În sfârșit, directiva 2000/14/CE, denumită *Emisia de zgomot în mediu a echipamentelor utilizate în exterior*, care tratează zgomotul produs de echipamentele utilizate în exterior, nu este de tip Noua Abordare, dar ar putea deveni. Ea oferă codurile de încercare, înscriindu-se astfel în lege. În timp, ea ar putea face trimitere la coduri de încercare specifice: mașini de tuns iarba și bene, etc. Comisia Europeană are în vedere aceste aspecte.

CARTOGRAFIA – INSTRUMENT DE REDUCERE A ZGOMOTULUI EXTERIOR

Directiva 2002/49/CE, care stabilește reglementarea europeană în domeniul luptei contra zgomotului, a fost publicată în 2002. Statele membre dispuneau de 2 ani pentru a o prelua în dreptul lor național. Franța a făcut acest lucru sub forma ordonanțelor din noiembrie 2004, iar Parlamentul a ratificat-o în 2005, în timp ce hotărârile și decretele au apărut în aprilie 2006. Aceste legi fac referire la o serie de standarde.

Noua reglementare prevede că toate statele trebuie să elaboreze hărți de zgomot pentru marile infrastructuri de transport și pentru aglomerațiile importante și că, pe baza acestor hărți, vor fi aplicate planuri de acțiuni. În Franța, sunt vizate toate administrațiile echipamentelor și cele ecologice. Fiecare gestionar de servicii de drumuri va trebui să stabilească aceste planuri, statul pentru drumurile naționale, societățile de autostrăzi pentru autostrăzi, RFF (Rețeaua Ferată Franceză), pentru căile ferate. În plus, orașele vor trebui să cartografieze zgomotul emis de industriile clasate. Au fost definite strict și sunt preconizate metode de calcul. Este vorba de metoda franceză pentru căile rutiere, de cea olandeză pentru căile ferate, de cea americană pentru aeroporturi, și de standardul ISO pentru industrie. Aceste metode fac obiectul unei standardizări, dar nu sunt decât metode de înlocuire până când vor exista metode armonizate pentru toate statele. Lucrările care conduc la aceste metode, denumite Harmonoise, nu sunt întru totul terminate. Standardul francez NF S 31-133, destinat căilor rutiere, care se numea înainte

NMPB 96-noua metodă de previziune a zgomotului – va fi, de asemenea, aplicată în Franța pentru căile feroviare. „În hotărârile care cer stabilirea de hărți, se face referire la standardul francez 31-130, standard de cartografie pe care suntem pe cale de a-l revizui, pentru a-l adapta la directiva europeană”, precizează Catherine Lamouroux-Kuhn, care se ocupă de studiul zgomotului la Centrul de Studii Tehnice ale Echipamentelor (CETE). Acest document stabilește coduri de culoare și indicatori, precum și niște scări minime care trebuie respectate. Apărut în 1997, documentul trebuie să integreze acum utilizarea suporturilor SIG (sistem de informare geografică) și să răspundă la cererea de publicare de hărți pe Internet.

Pe de altă parte, standardul NF S 31-085 indică cum se măsoară zgomotul. Documentul a fost revizuit în 2002 întrucât, de la apariția sa, în noiembrie 1991, mijloacele s-au schimbat.

OPINIA SPECIALISTULUI

JEAN JACQUES

Însărcinat cu misiunea de standardizare la INRS, consultant al CEN în domeniul zgomotului

„Ar fi bine să existe o metodă unică, care să se aplice în toate statele membre”

Directiva 2003/10/CE este o directivă socială. Ea enunță cerințele, însă fiecare stat membru poate stabili cerințe mai riguroase. De exemplu: valoarea-limită de expunere sonoră este fixată la 87dB (A) în directiva 2003/10/CE. Unele state din Uniunea Europeană au transpus deja această directivă, stabilind o valoare-limită mai joasă. De exemplu, țările scandinave au fixat-o la 85dB (A). Ele sunt perfect îndreptățite să procedeze astfel. Implementarea unei directive sociale nu se bazează neapărat pe standarde, dar acest lucru nu este interzis. Acum, că directiva 2003/10/CE pune în evidență subiectul expunerii la zgomot a lucrărilor, unele state, printre care și Franța, se gândesc că ar fi bine să existe o metodă unică, care să se aplice în toate statele membre, pentru măsurarea acestei expuneri. Există un standard internațional, ISO 9612, în curs de revizuire, și s-a făcut de curând o propunere să se transforme acest standard într-un standard european, după procesul de revizuire. Acest demers este destul de des întâlnit. Dacă standardul ISO 9612, revizuit, devine EN ISO 9612, fiecare stat membru va avea libertatea să îl transforme în standard obligatoriu, menționându-l în reglementarea sa. Știm că englezii nu vor face acest lucru. Franța îl va face, dacă standardul este considerat satisfăcător. Se consideră că circulația persoanelor dintr-un stat în altul este liberă și că ar fi bine să se măsoare expunerea lor la zgomot în același mod în toate țările Uniunii Europene. Aceasta este o idee relativ nouă, nu o obligație. În schimb, directiva 98/37 nu este realizată în acest spirit. Nu este o directivă „socială”, ci de tip „piață internă”. Statele membre trebuie să o transpună fără a o mo-

difica, întrucât nu se pune problema ca un stat să fie mai sever decât altul; acest lucru ar fi contrar liberei circulații a produselor și eliminării barierelor în calea schimburilor. În cadrul aplicării sale, standardul joacă un rol extrem de important întrucât s-a prevăzut pentru aceste directive de tip Noua Abordare ca ele să funcționeze prin intermediul standardelor. Directiva nu intră în detalii tehnice, ea fixează doar cerințele esențiale, iar standardele trebuie, la rândul lor, să specifice cerințele tehnice care vor permite realizarea concretă a cerințelor esențiale. Cu această directivă, mai multe sute de stan-

darde au fost elaborate și publicate, dar cum standardul este un document „viu”, trebuie să ne punem în mod regulat problema stadiului tehnicii. Dacă există o evoluție, ea va conduce la o revizuire a standardului. Un număr mare de standarde sunt revizuite în mod regulat. De regulă, acest lucru se întâmplă la fiecare cinci ani.

Traducere: Maria **Bratu**, din:
Enjeux, nr. 268, octombrie 2006

Sânge și produse sanguine. Către o politică comunitară

Jean-Claude TOURNEUR

2003: une directive sur le sang était adoptée par le Parlement Européen et le Conseil. En 2005, la Commission présentait de nouvelles règles communautaires sur la qualité du sang et des produits dérivés utilisés dans les traitements médicaux et la traçabilité. A quoi correspond ce passage à l'échelle européenne d'un domaine éminemment sensible? Quels sont les processus qualité définis? L'application a débuté le 1-er septembre...

Mots-clé: sang, qualité du sang, produits dérivés, directive, traçabilité

În 2003, o directivă cu privire la sânge a fost adoptată de Parlamentul Europei și de Consiliu. În 2005, Comisia a prezentat noi reguli comunitare cu privire la calitatea sângelui și a produselor derivate, utilizate la tratamente medicale și în scopuri de trasabilitate. Ce înseamnă reglementarea la nivel european a acestui domeniu sensibil? Care sunt procesele definite ale calității? Documentul a început să fie aplicat de la 1 septembrie 2006.

Spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în 2005 cu proiectul de Constituție europeană, Tratatul de la Amsterdam din 1977 nu a prilejuit dezbateri ample și inițiative de informare a cetățenilor. Acest tratat conferă Uniunii Europene mandatul de a vota legi cu privire la calitatea și securitatea sângelui, a țesuturilor umane, a celulelor și organelor umane utilizate în tratamentele medicale (articolul 152 al Tratatului). Îndeplinindu-și misiunea, Comisia Europeană și-a formulat primele propuneri legislative la sfârșitul lui 2000 și o directivă cu privire la sânge a fost adoptată de Parlamentul Europei și de Consiliu în ianuarie 2003. Acest text stabilește standardele de calitate și securitate care se aplică în întreaga Uniune, pentru „colectarea, validarea, tratarea, stocarea și distribuția sângelui și a componentelor sângelui uman”. Măsurile adoptate au necesitat elaborarea de standarde exhaustive, care „conțin cerințe juridice” – după modelul a numeroase alte domenii comunitare sau al celui care funcționează în Uniunea Europeană și statele membre; aceste documente se referă la sânge și la componentele sale, de la donator – la pacient, dar

și la „aplicații medicale aferente”. Directiva conferea astfel mandat Comisiei Europene să ia măsuri de aplicare adecvate. Acest lucru a fost realizat pe jumătate prin adoptarea acestui ansamblu de reguli referitoare la trasabilitatea sângelui și a derivaților săi, precum și a standardelor de calitate.

Când Comisia este întrebată de ce calitatea sângelui este reglementată de Uniune, nu de statele membre, purtătorul Direcției Generale (DG) Sanco declară: „Statele Uniunii Europene trebuie să poată importa sânge și produse sanguine dintr-o țară în alta, pentru a putea face față lipsurilor și creșterilor bruște ale cererilor la nivel național, de exemplu, în caz de catastrofă. A dispune de un set de standarde cu nivel ridicat facilitează cooperarea între sistemele sanitare. În plus, europenii sunt siguri că, în cazul în care vor fi spitalizați în alt stat european decât al lor, vor fi corect protejați contra transmisiei de boli prin intermediul sângelui. Controlul zilnic al calității sângelui și reglementarea organismelor însărcinate să colecteze, să trateze sau să stocheze sângele se realizează întotdeauna la nivel național și regional”.

TRASABILITATEA: OBIECTIVE CLARE

Prima serie de reguli propune deci măsuri pentru trasabilitatea sângelui și a componentelor sale prin intermediul unor proceduri de identificare, înregistrare și etichetare. Ele stabilesc o procedură de verificare înainte de eliberarea sângelui și a componentelor sanguine și specifică măsuri foarte detaliate cu privire la datele de înregistrare a trasabilității, cu privire la notificarea reacțiilor și a „evenimentelor negative grave”, cu

privire la condițiile de import al sângelui și componentelor sale și la raportarea schimburilor de informații anuale între autoritățile naționale.

Directiva *Trasabilitatea* definește, de asemenea, un sistem de notificare care permite statelor membre și Comisiei să fie informate în legătură cu orice incident care s-ar putea produce, în orice stat al Uniunii Europene, chiar dacă ea nu cere nicio „trasare” a produselor defectuoase. Directiva prevede, totuși, proceduri de notificare și formatele necesare pentru raportarea reacțiilor și a evenimentelor negative grave care țin de calitatea și de securitatea sângelui.

„Trasabilitatea înseamnă capacitatea de a retrasa istoricul fiecărei unități de sânge sau component sanguin colectat, de la donator la destinația finală – destinatarul, fabricantul de produse farmaceutice sau invers”, afirmă DG Sanco. Statele membre vor asigura trasabilitatea sângelui și a componentelor sale prin proceduri precise de identificare, prin înregistrări și printr-un sistem de etichetare corespunzător”. Această trasabilitate permite identificarea fiecărui donator, a fiecărei unități de sânge colectat și a fiecărei component sanguine pregătite, indiferent de utilizare, de localurile unde se află un sistem de înregistrare a fiecărei unități de sânge sau component primit, indiferent de locul de tratare, de destinația finală a acestei unități și de destinație sau scop. Structurile de transmisie sanguină, băncile de date ale spitalelor și alte localuri trebuie să păstreze înregistrări corespunzătoare timp de cel puțin 30 de ani.

OBIECTIVUL ASIGURĂRII CALITĂȚII

Măsura referitoare la asigurarea calității propune standarde și specificații referitoare la un sistem al calității pentru localurile unde se efectuează transfuzii. Este vorba despre „orice structură sau organism care răspunde de colectarea sângelui uman și a componentelor sale, și de validarea lor, indiferent de utilizare, tratament, stocare sau distribuție, atâta timp cât acestea sunt folosite în scopuri de transfuzie”. Textul nu se aplică, totuși, băncilor de sânge din spitale.

Această directivă tratează aspectele referitoare la personal, organizație, instalații, inclusiv zonele de colectare, validare, tratare, stocare și rebutare. Ea se referă la colectarea sângelui, validarea și tratarea sa, inclusiv admisibilitatea donatorilor, colectarea componentelor sanguine, încercările în laborator, tratarea și validarea, etichetarea, distribuția sângelui și a componentelor sale. Ea abordează dispozițiile de control și de audit și tratează și alte aspecte, precum: reclamațiile, retragerea loturilor de sânge și măsurile corective ulterioare.

Comisia a lucrat apoi cu autoritățile statelor membre pentru a garanta că noile măsuri cu privire la trasabilitatea și calitatea sângelui vor putea fi puse în aplicare fără probleme. La rândul lor, statele membre au trebuit ca până la 31 august să „ia măsuri naționale de aplicare a noilor reguli”.

O HOTĂRÂRE CU PRIVIRE LA MARCAJUL CE

Hotărârea care precizează forma și dimensiunile marcajului CE, care trebuie inscripționat pe dispozitivele medicale, înainte de a fi introduse pe piață, precum și pe ambalajele de comercializare și pe notițele de utilizare, a fost publicată în

Jurnalul Oficial al Republicii Franceze nr. 104. Marcajul CE, care trebuie să fie inscripționat în condițiile definite în Codul sănătății publice cu privire la dispozitivele sau ambalajele care asigură caracterul steril, precum și pe ambalajele comerciale și pe instrucțiunile de utilizare, este alcătuit din inițialele CE, care trebuie să respecte o formă și niște proporții, dimensiunea verticală netrebuind să fie mai mică de 5 mm, decât în cazurile în care dispozitivele au dimensiuni foarte mici.

TEXTELE

■ Directiva 2005/62/CE a Comisiei Europene din 30 septembrie 2005, referitoare la aplicarea directivei 2002/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului, referitoare la standardele și specificațiile comunitare care se referă la un sistem al calității în clădirile în care se efectuează transfuzii;

■ Directiva 2005/62/CE a Comisiei Europene din 30 septembrie 2005, referitoare la aplicarea directivei 2002/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele în domeniul trasabilității și notificarea reacțiilor și incidentelor indesezirabile grave.

ASIGURAREA CALITĂȚII: PUNCTELE CENTRALE ALE DIRECTIVEI

În anexele sale, textul menționează că „toate clădirile în care se efectuează transfuzii și depozitari ale sângelui (în spitale) se bazează pe o organizare internă sau asociată de asigurare a calității, pentru a se achita de obligațiile din domeniu. Această organizare intervine în toate problemele referitoare la calitate, examinează și aprobă toate documentele pertinente referitoare la calitate. Toate procedurile, localurile și echipamentele care influențează calitatea și securitatea sângelui și a componentelor sale trebuie să fie validate înainte de prima utilizare și revalidate la intervale regulate, determinate în urma acestor acțiuni”.

Sunt vizate de aceste cerințe:

- personalul și organizația;
- localurile (generalități, zona rezervată donatorilor și verificării admisibilității lor, zona de colectare a sângelui, cea de control și de pregătire, precum și cea de eliminare a deșeurilor);
- echipamentele și materialele;
- documentația;
- colectarea, controlul și pregătirea sângelui (admisibilitatea donatorilor, colectarea sângelui și a componentelor sale, controalele de laborator, pregătirea și validarea, etichetarea, eliberarea sângelui și a componentelor sale);
- conservarea și distribuția;
- managementul contractelor;
- neconformitatea (derogări, reclamații, retragerea produselor defectuoase, măsuri corective și preventive);
- autoevaluările, auditurile și îmbunătățirile.

Traducere: Maria Bratu, din: *Enjeux*, nr. 267, septembrie 2006

Protecția animalelor. Comisia mobilizează toate domeniile

Jean-Claude TOURNEUR

Création possible d'un label, normes minimales, indicateurs standardisés, exportation des concepts européens vers le reste du monde... La Commission Européenne, aiguillonnée par le Parlement et le Conseil, décline un plan d'action ambitieux sur cinq ans. De nombreux acteurs (sectoriels comme la chimie, régaliens dans le cas des douanes) seront concernés, à côté de l'agriculture et de l'agroalimentaire. Revue de détails et échéancier...

Mots-clé: protection et bien-être des animaux, normes, label européen, bonnes pratiques

„Protecția animalelor este esențială din motive de ordin etic și moral, dar și pentru sănătatea animalelor și calitatea alimentelor”, afirmă comisarul european pentru sănătatea și protecția consumatorilor, Markos Kyprianou. „Pentru a-și pune la punct planul de acțiune, Comisia s-a bazat pe informațiile detaliate obținute de la consumatori, de la părțile interesate, de la mediile științifice și de la organizațiile internaționale și ne propunem să consolidăm și să îmbunătățim reglementarea cu privire la protecția animalelor în următorii cinci ani, astfel încât standardele comunitare să rămână printre cele mai exigente din lume”, adaugă el. Conceput la inițiativa Parlamentului European și a Consiliului, planul de acțiune menționat de

Markos Kyprianou vizează clarificarea legislației comunitare referitoare la protecția animalelor, dar și la „avansarea de propuneri în domeniile în care nu se depun eforturi suficiente la ora actuală”, declară serviciul de presă al Comisiei. Concret, se pune problema să se garanteze că „protecția animalelor este luată în considerație pe deplin în domenii conexe, precum: agricultura, mediul, cercetarea și încercările substanțelor chimice, în conformitate cu protocolul cu privire la protecția animalelor, anexat la Tratatul Uniunii Europene”. Politica comunitară va continua să se bazeze pe cele mai bune avize științifice disponibile și va ține seama de așteptările publicului, de rezultatele socio-economice și de aspectele comerciale. „În conformitate cu ancheta *Barometrul european* și cu o consultare realizată prin Internet de către Comisie, opinia publică este favorabilă unei acțiuni comunitare cu privire la protecția animalelor”, susține Markos Kyprianou.

STANDARDE RIGUROASE ȘI CONCEPTUL CELOR „3R”

În capătul listei, planul de acțiune comunitar propune ca standardele minime în vigoare în întreaga Uniune Europeană să fie actualizate în conformitate cu cele mai recente progrese științifice și cerințe ale opiniei publice. Aceste standarde trebuie extinse la speciile care nu apar în dispozițiile comunitare și trebuie stabilite reguli pentru aplicarea lor corectă la fixarea de reguli care vizează garantarea aplicării corecte și a respectării acestora.

Comisia insistă însă asupra „identificării de soluții noi”. Concret, Markos Kyprianou consideră că „o certificare riguroasă realizată este esențială pentru elaborarea de măsuri care să garanteze protecția animalelor”. Uniunea Europeană va continua, deci, să susțină proiecte de cercetare în acest domeniu, eliminând lacunele. În acest sens, oportunitatea creării unui centru sau a unui laborator european care ar putea servi ca punct de referință pentru „coordonarea, colectarea și schimbul de informații cu privire la cercetările și activitățile referitoare la protecția animalelor” trebuie să figureze în agenda comunitară. De asemenea, specialiștii Comisiei care se ocupă de acest domeniu pun accentul pe principiul „celor 3R”: înlocuire, reducere și perfecționare (remplacement, réduction et refinement) pe care Uniunea Europeană îl aplică experimentelor pe animale. Specialiștii afirmă că vor fi necesare noi cercetări și măsuri care să susțină acest principiu.

STANDARDE DE CLASIFICARE

Planul prevede și întocmirea unui sistem de clasificare a practicilor care se referă la protecția animalelor și care va distinge standardele minime de standardele cu caracter mai strict în unele cazuri. Există deja la nivel comunitar standarde minime cu privire la protecția animalelor și care se referă la creșterea acestora. Există, de asemenea, și niște reguli specifice. Această legislație trebuie publicată și ea trebuie să integreze cele mai recente cunoștințe științifice, dar și feedback-urile și progresele înregistrate în cadrul organismelor internaționale pe calea unei revalorificări generalizate a acestor standarde. Extinderea acestor standarde minime pentru a acoperi toate speciile și toate întrebările care nu fac încă obiectul unor dispoziții adecvate din legislația comunitară este strâns corelată, în intențiile Comisiei, cu apariția legislației în domeniul protecției animalelor utilizate în scopuri experimentale și în „alte scopuri științifice”.

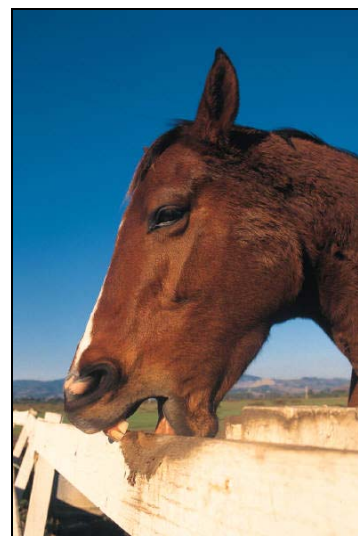
Markos Kyprianou reliefează meritele creării indicatorilor standardizați, grație cărora sistemele de producție care aplică standarde superioare vor fi corect recunoscute. Acest tip de indicatori (pe care Comisia îi denuște „standardizați” în diversele sale comunicate de presă) vor permite crearea de condiții egale pentru toți producătorii din cadrul Uniunii Europene. În același timp, se va răspunde la cererea în creștere de dovezi ale unei producții care să poată fi susținută de piață. La ora actuală, unele legislații naționale și programe voluntare trec deja dincolo de standardele europene minime în ceea ce privește protecția animalelor și toți producătorii din Uniunea Europeană pot adera la niște specificații care pot fi mai stricte decât cele existente în diverse țări terțe. De acum înainte, un sistem de indicatori, cât mai armonizat posibil, care permite recunoașterea (sau depășirea standardelor !) va permite o îmbunătățire continuă a condițiilor de protecție a animalelor și va furniza consumatorilor și mai multe informații cu privire la valoarea adăugată a acestui concept în produsul final.

El sugerează „crearea unei etichete comunitare pentru promovarea produselor a căror elaborare se realizează respectând standarde specifice protecției animalelor”. Comisia Europeană este sigură că o etichetă europeană cu privire la protecția animalelor „va stimula vânzarea produselor obținute

respectându-se cerințele confortului animalelor și va permite stabilirea unei ierarhii între cele care au fost obținute conform standardelor obligatorii fundamentale și cele obținute prin aplicarea unor standarde mai stricte. De asemenea, o etichetă ar compensa, într-o anumită măsură, presiunile competitive cărora producătorii din Uniunea Europeană trebuie să le facă față pe piața agricolă, din ce în ce mai mondializată, pe care obligațiile referitoare la confortul animalelor sunt extrem de diferite”.

INFORMARE ȘI PROMOVARE CU CARACTER INTERNAȚIONAL

Markos Kyprianou este conștient de faptul că politica „protecției animalelor” suscită adesea ironia în campaniile în care se manifestă incertitudini cu privire la viitorul producției agricole europene, confruntată cu atacurile multiple suferite de politica agricolă comună (PAC). „Nu este posibilă o îmbunătățire decât dacă persoanele care vin în contact cu animalele sunt pe deplin conștiente de responsabilitățile ce le revin în acest sens”, declară el.

lată de ce planul de acțiune subliniază utilitatea unei formări a profesioniștilor, a cultivatorilor în mod deosebit, și propune inițiative comune, precum crearea unei platforme de informare cu privire la protecția animalelor, în scopul facilitării dialogului și al schimbului de bune practici”. Comisia prevede și informarea largă a consumatorilor europeni: „Dacă cetățenii sunt la curent cu diferitele practici de creștere a animalelor și cu costurile și avantajele care țin de aplicarea standardelor mai stricte în domeniul protecției animalelor, ei vor fi în măsură să facă achiziții cu mai mult discernământ, afirmă serviciul de presă de la Bruxelles. Planul recomandă în acest sens introducerea de strategii îmbunătățite în ceea ce privește etichetarea, etichetele și comunicarea.

În sfârșit, Comisia continuă să susțină inițiative internaționale pentru a sensibiliza publicul cu privire la protecția animalelor și a ajunge la un consens larg cu privire la această problemă. Ea este determinată să susțină acest concept, precum și pe cel de maximă importanță al sănătății animalelor alături de organizații europene precum: Consiliul Europei, Organizația Internațională a Epizotoiilor și pledează pentru acceptarea largă de către Organizația Internațională a Comerțului a măsurilor referitoare la protecția animalelor.

Planul de acțiune prevede până în 2010 o politică de stimulare de către Uniunea Europeană a statelor în curs de dezvoltare, pentru a aplica măsurile. Ea le va ajuta și va face astfel încât „standardele referitoare la protecția animalelor să

figureze în acordurile comerciale bilaterale când acest lucru este posibil”.

Agenda Comisiei:

- 2006-începutul lui 2007: propunere de publicare a legislației actuale cu privire la inspecția crescătorilor de animale;
- 2006-2007: lucrări pregătitoare pentru stabilirea unui centru/laborator european pentru protecția animalelor și a unui laborator comunitar de referință pentru validarea metodelor de înlocuire a experimentelor pe animale;
- 2007: revizuirea regulilor existente cu privire la sacrificarea fără suferință a animalelor, pentru scopuri de consum sau combaterea zoonozelor;
- 2010: elaborarea unui „standard european de calitate” pentru produsele provenite din sistemele de producție care aplică standarde riguroase în domeniul protecției animalelor.

PROVOCĂRI PENTRU CERCETARE ÎN TOATE DOMENIILE

Proiectele Comisiei Europene prevăd clar că orice măsură care se referă la acest subiect la nivelul Uniunii trebuie să se întemeieze pe o bază științifică solidă furnizată de cercetare. În plus, dacă lipsesc informații pentru a pune la punct politici corespunzătoare, cercetarea va trebui să vizeze, ca o prioritate, eliminarea acestor lacune. Al 7-lea Program-Cadru de Cercetare și Dezvoltare (PCRD) al Uniunii Europene în domeniul cercetării, care va funcționa în perioada 2007-2013, integrează protecția animalelor în cadrul acțiunilor sale tematice referitoare la alimentație, agricultură și biotehnologie. Animalele destinate cercetării beneficiază, de asemenea, de o atenție deosebită în cadrul a patru din cele nouă teme abordate: sănătate, alimentație, agricultură, biotehnologii-mediu, nanoștiințe-nanotehnologii, materiale și noi tehnologii de producție. Cercetări legate de protecția animalelor sunt desfășurate, de asemenea, de Centrul Comun de Cercetare (CCR) al Comisiei din punct de vedere al celor „3R”.

EXPERIMENTE PE ANIMALE

Aproximativ 10 milioane de animale sunt utilizate în fiecare an în scopuri de cercetare și experimentare, mai ales pentru încercări ale produselor alimentare și ale medicamentelor. Directiva europeană 86/609/CEE conține unele dispoziții referitoare la protecția animalelor destinate experimentelor, dar informații științifice recente, precum și îngrijorarea în creștere a opiniei publice în domeniu au evidențiat necesitatea intensificării acțiunii în acest domeniu. Comisia trebuia, deci, să prezinte o revizuire a acestei directive destinate a garanta că animalele utilizate pentru aceste experimente beneficiază de o atenție corespunzătoare și de un tratament mai uman. În 1999, Uniunea Europeană a devenit parte la Convenția cu

privire la protecția animalelor vertebrate utilizate în scopuri experimentale sau alte scopuri științifice ale Consiliului European, care pregătește, de asemenea, recomandări în acest domeniu. O altă inițiativă: „declarația celor 3R”, hotărâtă de Comisia Europeană și de industrie în noiembrie 2005 a constituit punctul de plecare al unui parteneriat european în cadrul căruia toate părțile interesate s-au angajat să ia măsuri concrete pentru a reduce numărul experimentelor pe animale și să identifice măsuri de înlocuire a acestora. Un raport referitor la acest parteneriat trebuie să apară în curând.

CODUL EUROPEAN DE BUNE PRACTICI PENTRU SELECȚIA ANIMALELOR ÎN VEDEREA CREȘTERII ACESTORA

Sectorul de creștere a animalelor a elaborat un cod de bune practici la nivel european, stimulând „un nivel maxim de deschidere și transparență cu privire la practicile utilizate la selecția și reproducerea animalelor destinate crescătorilor”. Elaborat cu sprijinul Programului-cadru de cercetare europeană, acest cod ține de platforma tehnologică pentru selecția și reproducerea durabile ale animalelor. Obiectivul: întreprinderile de creștere trebuie să adopte acest cod și să obțină astfel un certificat de conformitate care să le permită să atingă aceste niveluri ridicate de sănătate și protecție a animalelor în „sistemele durabile de producție care pot furniza produse alimentare sigure și de înaltă calitate”, consideră Comisia Europeană.

Acest cod a apărut în cadrul codului EFABAR, proiect care a utilizat experiența rezultată din cele două proiecte comunitare anterioare, și anume *Farm Animal Breeding and Reproduction* – Creșterea și reproducerea animalelor de fermă – și SEFABAR, adică *Sustainable European Farm Animal Breeding and Reproduction* – Creșterea și reproducerea durabile ale animalelor din fermele europene. Cu ocazia acestor experiențe, crescătorii, oamenii de știință din domeniu, asociațiile de consumatori, specialiștii din domeniul creșterii, al biotehnologiilor, al eticii, sociologi și experți în domeniul protecției animalelor, și-au reunit eforturile. Codul EFABAR va face obiectul unei certificări oficiale și va integra un program de formare. Aceste acțiuni se înscriu în cadrul rețelei de excelență EADGENE, cu privire la genomica interacțiunilor dintre gazde și agenți patogeni la animalele din crescătorii, desfășurată în 2004 și a SABRE, proiect integrat cu privire la genomica fundamentală care a debutat la animalele din crescătorii.

Traducere: Maria Bratu, din: *Enjeux*, nr. 269, noiembrie 2006

Managementul de mediu. Evaluarea ciclului de viață

Melanie RAIMBAULT, secretară a ISO/TC 207,
Management de mediu, SC 5, Evaluarea ciclului de viață

L'évaluation du cycle de vie (ECV) est l'évaluation de l'impact d'environnement d'un produit ou d'un service le long de toute sa vie. Le but d'ECV est de comparer les performances d'environnement des produits et des services, afin de choisir ceux qui sont les moins nuisibles pour l'environnement

Mots-clé: protection de l'environnement, cycle de vie, produit, normes internationales

Noțiunea de „ciclu de viață” se referă la evaluarea echitabilă și holistică a producției de materii prime, fabricației, distribuției, transportului și eliminării produsului. Acesta este „ciclul de viață al produsului”. De asemenea, conceptul poate fi utilizat și pentru optimizarea performanței de mediu a unui singur produs (ecodesign) sau a unei firme.

Categoriile de daune evaluate sunt: încălzirea globală (gazele cu efect de seră), ploile acide, amestecul de ceață și fum, rarefierea stratului de ozon, deșertificarea, poluarea apelor stătătoare cu substanțe provenite din industrie, precum și generarea de poluanți ecotoxici și antropotoxici.

CONSOLIDAREA PROCEDURILOR ȘI A METODELOR

Elaborarea de standarde internaționale pentru evaluarea ciclului de viață (ISO 14040:1997, ISO 14041:1999, ISO 14042:2000 și ISO 14043:2000) a constituit un important pas înainte pentru consolidarea procedurilor și a metodelor ECV. Contribuția lor a fost esențială pentru acceptarea ECV de către părțile interesate și de către comunitatea internațională.

„Scopul ECV este de a compara performanțele de mediu ale produselor și serviciilor, cu scopul de a opta pentru cele care afectează cel mai puțin mediul”

Ca urmare a discuțiilor referitoare la viitoarea strategie a standardelor ECV, a fost creat un grup-țintă al ISO/TC 207, *Management de mediu, SC 5, Evaluarea ciclului de viață*, în

iulie 2001, pentru a identifica domeniile în care trebuiau aduse îmbunătățiri.

S-a ajuns la un consens, pe baza următoarelor obiective:

- să sporească înțelegerea, prin redactarea a două documente/fuzionarea mai multor documente/restructurarea standardelor actuale, păstrându-se intact conținutul tehnic (se acceptă numai îmbunătățirile) și păstrarea consensului/echilibrului între cerințe;
- să permită aplicarea conceptului ECV; relația cu ecoetichetarea, proiectarea care protejează mediul, managementul ciclului de viață), să integreze diferitele aplicații ale ciclului de viață în documentele SC 5 al TC 207, să includă și să identifice aspectele de mediu semnificative (considerând produsele unei organizații ca aplicații suplimentare ale ECV);
- să facă posibile legăturile cu aspectele economice și sociale care nu sunt incluse în scopul ISO/TC 207;
- Să furnizeze ghiduri/instruire pentru factorii din industrie și guvern (mai ales în statele în curs de dezvoltare), să explice noțiunile și domeniul ECV experților din alte sectoare de activitate, să faciliteze utilizarea standardelor ECV, precum și strângerea de studii de caz, care demonstrează utilizarea standardelor ISO.

OBIECTIVE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE

Majoritatea acestor probleme puteau fi rezolvate prin revizuirea standardelor. Un nou grup ad-hoc a fost creat în iunie 2002, cu misiunea de a studia această posibilitate. Scopul său consta în revizuirea standardelor și în întrunirea consensului cu privire la o metodă de revizuire. Grupul ad-hoc, prezidat de

dl Inaba și de dl Finkbeiner, a obținut acest consens și a elaborat elementele necesare pentru propunerile de noi teme de lucru, care au fost prezentate SC 5, în iulie 2003.

„Publicarea noilor standarde internaționale referitoare la evaluarea ciclului de viață a fost preconizată pentru iulie 2006”

Scopul temelor de lucru propuse a constat în inițierea revizuirii standardelor din seria ISO 14040, în vederea îmbunătățirii înțelegerii lor, cerințele și conținutul tehnic rămânând aceleași. Se vor elimina însă erorile și inadvertențele. Intențiile au fost următoarele:

- includerea tuturor cerințelor în noul standard ISO 14044, *Managementul de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Cerințe și ghid*, păstrându-se structura acestuia, astfel încât „scopul”, „inventarul”, „evaluarea impactului” și „interpretarea” vor fi capitole separate;

- revizuirea ISO 14040, *Managementul de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Principii și cadru de lucru*, ca document cu valoare de ghid; toate cerințele vor fi transferate standardului ISO 14044, cu excepția unei cerințe de conformitate cu cerințele ISO 14044.

Standardele anterioare (ISO 14040:1997, ISO 14041:1999, ISO 14042:2000 și ISO 14043:2000) vor fi înlocuite cu ISO 14040:2006 și cu ISO 14044:2006. Publicarea acestuia din urmă a fost prevăzută pentru iulie 2006.

Un nou grup de lucru – WG 6, alcătuit din peste 50 de experți internaționali, conduși de dl Finkbeiner, dl Inaba și dl Tan, în timp ce secretariatul este asigurat de dl Christiansen, a fost creat pentru a revizui aceste standarde, conform cu scopul propunerii noii teme de lucru.

Prezentarea succintă a celor două noi standarde, precum și relația dintre actualele standarde sunt înfățișate în Fig. 1.

SPORIREA ÎNTELEGERII ȘI A ACCESIBILITĂȚII

Prima schimbare oficială importantă constă în clarificarea conformității cu standardele. Au existat ambiguități în ceea ce privește declarațiile de conformitate. Prin conexarea celor două standarde și adăugarea în ISO 14040 a unei noi cerințe de conformitate cu ISO 14044, se elimină această

situație. De aceea, o declarație de conformitate cu ISO 14040:2006 va include clar conformitatea cu ISO 14044:2006.

O altă îmbunătățire va consta în alinierea definițiilor celor două documente. Același set de definiții va figura în ambele standarde. Toate definițiile specifice ECV existau în ISO 14040, însă acum vor fi repetate în ISO 14044. Acest

lucru asigură că utilizatorii ISO 14044 nu vor mai trebui să consulte un alt document (ISO 14040), pentru definițiile relevante.

Alte schimbări majore se referă la reducerea numărului de standarde, de anexe și de pagini care conțin cerințe. Toate aceste modificări au fost făcute pentru a facilita înțelegerea acestor standarde și a spori accesibilitatea lor.

Pentru cei care practică ECV, aceasta înseamnă că cerințele tehnice vor figura într-un singur document (nu în patru, ca înainte) și că ele vor fi condensate în 26 de pagini, în loc de 44 (vezi Fig. 2).

PRINCIPALELE SCHIMBĂRI TEHNICE DIN NOILE STANDARDE

A fost reconfirmată validitatea conținutului tehnic de bază al actualelor standarde. Numeroase probleme de importanță fundamentală (destinația, cerințe cu privire la declarații, etapele ECV) nu au fost schimbate. Ca urmare, noile standarde referitoare la ECV nu vor face necesară adaptarea practicii ECV, dacă aceasta se bazează pe standardele precedente. Nu acesta a fost scopul revizuirii. Totuși, au fost operate unele modificări tehnice. Conținutul tehnic, schimbat, se aliniază cu cerințele anterioare și servește mai ales la clarificarea acestui conținut și la corectarea erorilor și a inadvertențelor.

De exemplu, au fost adăugate mai multe definiții (produs, proces, bazate pe cele din ISO 9000 și, respectiv, ISO 14021), precum și principii care se referă la ECV (perspectiva ciclului de viață, concentrarea asupra mediului, abordarea relativă și iterativă, unitatea funcțională, transparenta, caracterul cuprinzător, prioritatea abordării științifice). De asemenea, au fost clarificate: utilizarea ECV în declarațiile comparative făcute publice, limitele sistemului, grupul care a efectuat revizuirea, și a fost adăugată o anexă explicativă.

Cele două standarde – ISO 14040 și ISO 14044 – confirmă validitatea conținutului tehnic esențial al precedentei serii de standarde. Erorile și inadvertențele au fost eliminate, iar înțelegerea documentelor a fost îmbunătățită. Termenul de publicare a noilor standarde internaționale referitoare la evaluarea ciclului de viață a fost iulie 2006.

Notă:

Standardele ISO 14040 și ISO 14044 au apărut deja și au fost adoptate de curând de ASRO ca SR EN ISO 14040:2007, *Management de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Principii și cadru de lucru* și SR EN ISO 14044, *Management de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Cerințe și linii directoare* și pot fi achiziționate de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, Str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, telefon: 316.77.25, fax: 317.25.14; 312.94.88.

Traducere: Maria Bratu, din: *ISO Focus*, vol.3, nr. 6, iunie 2006

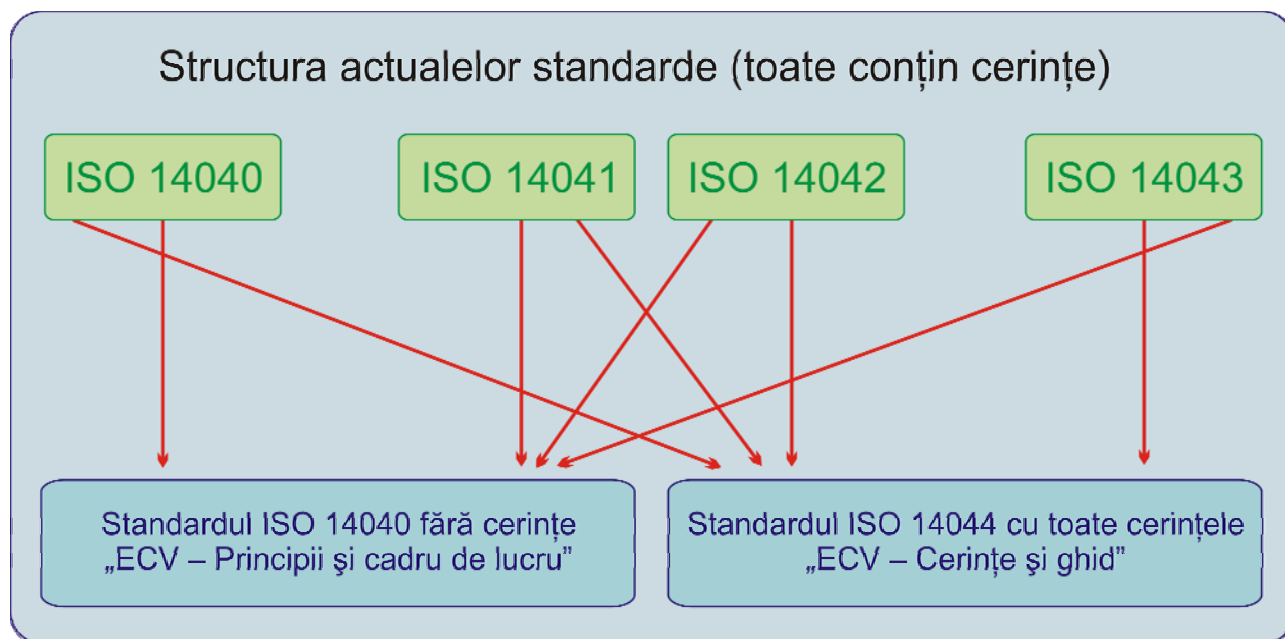

Fig. 1

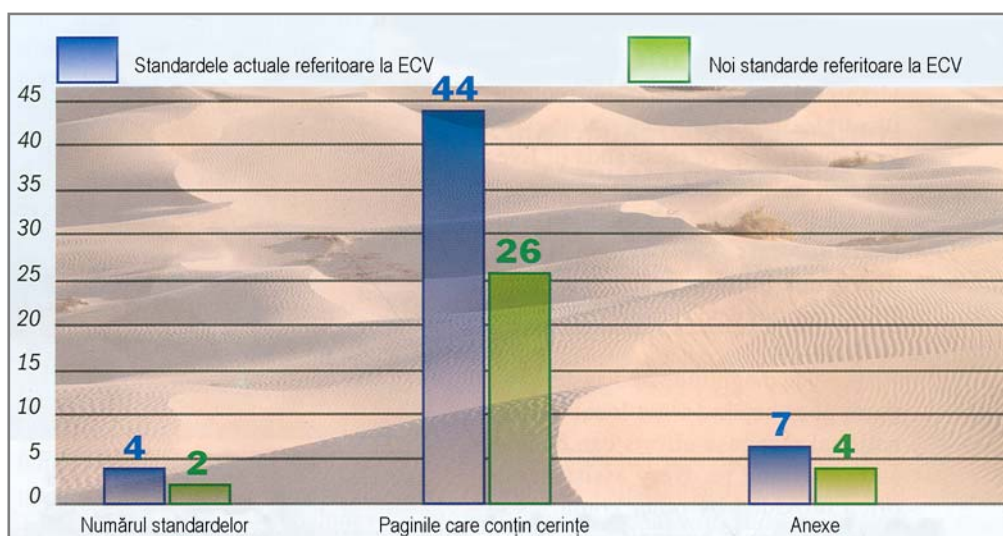

Fig. 2

Relevanța rețelei ISO pentru provocările mondiale este subliniată la Davos

„L'évolution dans l'équilibre des forces” a été, cette année, le thème central de la réunion du Forum Economique Mondial (WEF), organisée du 24 au 28 janvier à Davos, Suisse. Le Forum attire chaque année plus de 1 000 leaders du monde de l'industrie et des affaires auxquels se joignent autant d'acteurs clé d'institutions politiques, universitaires et sociétales

Mots-clé: développement économique, enjeux, changement climatique, marchés émergents, pertinence du réseau de l'ISO

Evoluția în echilibrul de forțe se observă la diferite niveluri: cel al marilor economii de curând afirmate, în frunte cu China și India, cel al noilor tehnologii care permit sporirea conectivității și dezvoltarea rețelelor, cel al inteligenței colective care devine mai importantă decât cea individuală și cel al consumatorilor al căror rol se consolidează în fața producătorilor.

Solicitați să se exprime cu privire la provocările care vor avea cel mai mare impact asupra economiei mondiale în anii următori, participanții au numit: schimbarea climei (38%), piețele în plină afirmare (33%), recunoscând că schimbarea climei reprezintă amenințarea cea mai gravă.

În acest context, ISO, reprezentată de secretarul său general, Alan Bryden, a evidențiat unele realizări actuale care pot contribui la dezvoltarea acestor provocări mondiale.

În primul rând, ISO furnizează un mecanism eficace pentru realizarea unui consens internațional între state și părțile interesate cu privire la probleme tehnice și economice. Acest mecanism se bazează pe o rețea de membri naționali care reunesc 159 de state și pe legături stabilite cu peste 600 de organizații internaționale și regionale care colaborează cu peste 180 de comitete tehnice însărcinate cu elaborarea standardelor pentru o gamă tot mai largă de probleme tehnice și referitoare la managementul și evaluarea conformității.

Colecția ISO, care numără peste 16 500 de standarde, este actualizată și îmbogățită în fiecare lună cu peste 100 de standarde internaționale.

În continuare, prezentăm o serie de teme care au făcut obiectul dezbaterilor din acest an de la Davos:

- Planul de acțiune al ISO pentru statele în curs de dezvoltare este desfășurat la ora actuală pentru a sensibiliza părțile interesate și a spori participarea la activitățile de elaborare a standardelor internaționale. Efectele se manifestă deja printr-un angajament și printr-o implicare sporită a unor state: China, India, Brazilia, Africa de Sud și alte economii în plină afirmare.

- Standardele ISO referitoare la sisteme de management se bucură de mare succes și sunt utilizate în mod diversificat. Impactul ISO 9001:2000 (referitor la managementul calității) a condus la elaborarea de referențiale sectoriale în industria petrolului și a gazelor (ISO/TS 29001), al automobilelor (ISO/TS 16949) și al dispozitivelor medicale (ISO 13485). La sfârșitul lui 2005, cel puțin 776 608 de certificate de conformitate cu ISO 9001:2000 au fost acordate în 161 de state. China (cu 143 823 de certificări) și India (cu 24 660) figurau printre primele zece state pentru numărul total de certificate și dezvoltarea certificărilor în 2005;

- Familia de standarde internaționale ISO 14000 referitoare la managementul de mediu și la probleme conexe precum etichetarea de mediu și analiza ciclului de viață este una dintre cele mai utilizate în lume în sectorul public și în cel pri-

vat pentru implementarea de bune practici de mediu. Ultimul standard din serie, ISO 14064, referitor la contabilitatea și la declarația emisiilor de gaze cu efect de seră, furnizează o metodă de măsurare pentru piețele în plină afirmare ale schimburilor de drepturi de emisie de carbon.

■ Standardele internaționale, referitoare la tehnologia informației și la comunicare, reprezintă la ora actuală 12% din producția anuală a ISO. Printre publicațiile recente figurează mai ales:

■ ISO/CEI 18043, care oferă linii directe pentru detectarea intruziunilor în sistemele informaționale;

■ ISO/CEI 19770, referențialul pentru procedeele de management al software-ului;

■ ISO 21188, care furnizează linii directe pentru asigurarea securității tranzacțiilor financiare pe Internet;

■ ISO/CEI 20000, referențialul pentru managementul serviciilor IT;

■ Un exemplu al intensității gradului de colaborare a ISO cu standardizarea domeniului tehnologiei informației și comunicării va putea fi constatat la Salonul automobilistic de la Geneva, din martie 2007, în cadrul căruia ISO organizează împreună cu Comisia Electrotehnică Internațională și cu Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor o zi de studiu și o expoziție.

■ ISO este tot mai activă în domeniile siguranței și securității, cu succesul publicațiilor sale referitoare la managementul securității informației (ISO 27001), managementul siguranței alimentelor (ISO 22000), securitatea lanțului de aprovizionare (ISO 28000) și crearea comitetului tehnic ISO/TC 223, securitatea societății, care se referă mai ales la managementul continuității exploatarei și al capacității de intervenție în caz de urgență.

■ ISO lucrează, de asemenea, la elaborarea standardului ISO 26000, care oferă orientări cu privire la responsabilitatea socială, cu participarea a 65 de state și a 34 de organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale în legătură cu Grupul de lucru al ISO referitor la responsabilita-

tea socială a cărei reuniune plenară pe 2007 a fost organizată la Sydney între 27 ianuarie și 2 februarie.

Problematika eficacității energetice și a surselor de energie reciclabile se află în centrul subiectelor tratate la Davos în mai multe sesiuni, precum și în discursul de deschidere pe care cancelara germană, Angela Merkel l-a pronunțat în calitate de președintă a G 8 în 2007 și de președintă a Uniunii Europene. Alan Bryden a declarat că, deși ISO dispune de o colecție substanțială de standarde, trebuie să se depună mai multe eforturi.

„Standardele internaționale pot servi ca vector pentru difuzarea bunelor practici și pentru deschiderea piețelor mondiale unor tehnologii curate și de utilizare rațională a energiei, permițând astfel politicilor naționale și regionale ambițioase, adoptate la ora actuală, să coopereze, să nu opereze fragmentat, creând noi obstacole în calea comerțului”, a declarat el.

Adăugând că ISO colaborează cu Agenția Internațională a Energiei pentru a realiza o analiză a colecției de standarde internaționale existente și a lacunelor, pentru identificarea priorităților și stimularea elaborării de standarde, secretarul general al ISO a menționat și Masa rotundă a ISO, organizată la începutul lunii februarie la Geneva cu privire la armonizarea reglementărilor, a codurilor și a standardelor în sprijinul utilizării carburanților gazoși și a hidrogenului.

În concluziile sale, Alan Bryden a încurajat participanții să ia măsuri pentru ca statele și întreprinderile lor să se implice mai mult în elaborarea și aplicarea standardelor internaționale. El a relevat că „ISO se află în hala de mașini” a unei globalizări pozitive care permite formularea celor mai bune practici și promovarea lor largă, pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a planetei”.

Traducere: Maria **Bratu** – *Comunicat ISO*
nr. 1046/2007

ISO, UIT și CEI vor organiza o manifestare cu privire la „automobilul conectat”, la salonul auto de la Geneva

L'Organisation Internationale de Normalisation (ISO) et ses partenaires dans le domaine de la normalisation, à savoir UIT (l'Union Internationale pour les Télécommunications) et CEI (la Commission Electrotechnique Internationale), organisent une manifestation qui aura lieu au Salon international auto de Genève, au mois de mars 2007. Cela permettra l'examen des implications des plus récentes réalisations du marché en plein essor des technologies de l'information et de la communication (ITC) au bord des automobiles

Mots-clé: automobiles, technologies de l'information et communication, l'automobile intégralement connecté

Automobilul integral conectat. Tehnologiile informației și comunicării în cadrul automobilelor, va cuprinde o expoziție pe întreaga durată de desfășurare a Salonului auto de la Geneva, care va avea loc între 8 și 18 martie, și un seminar care se va ține în perioada 7-9 martie.

Tehnologiile informației și comunicării constituie o axă de

cercetare pentru industria automobilistică, referindu-se la proiectarea automobilelor, conducerea acestora și la tehnicile de comercializare. Aceste tehnologii își aduc o contribuție importantă la îmbunătățirea considerabilă a mobilității și securității automobilelor, sporind confortul și luxul, însă mai rămân de rezolvat probleme fundamentale.

Bazându-se pe succesul ultimelor două seminarii, expoziția va prezenta cele mai recente tehnologii, iar atelierul va

reuni toate părțile interesate, pentru a examina stadiul avansării acestor tehnologii și a cădea de acord asupra modalităților de progres.

Salonul auto de la Geneva este unul din cele mai importante evenimente mondiale ale industriei automobiliste. În 2007, el va afecta 700 m² pentru expunerea tehnologiilor comunicației pentru automobile, din punct de vedere al proiectării sau utilizării: comunicarea de la/către automobil, servicii localizate, multimedia de divertisment, diagnostic, securitate, apel de urgență îmbarcat, eCall etc.

Hans Gielich (de la Head Acoustics), care prezidează comitetul de monitorizare al manifestării, consideră că: „Seminarul va examina unele dificultăți care există în ceea ce privește conectarea domeniului auto la cel al ITC. Trebuie înlăturate numeroase obstacole în acest sens, iar standardizarea va juca un rol important în facilitarea progresului industriei”.

Seminarul își propune să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

- cum să facem față provocărilor tehnicii și ingineriei?
- cum să ne asigurăm că bunele practici sunt adoptate pentru a trata complexitatea numeroaselor componente electronice?

■ care sunt cele mai bune metode care vor permite dezvoltarea acestei piețe la întregul său potențial?

Manifestarea „automobilul conectat” este unul dintre cele mai recente exemple de cooperare între ISO, UIT și CEI în cadrul cooperării mondiale a standardizării (WSC), constituită de cele trei organizații, pentru a oferi o orientare strategică eforturilor lor care vizează consolidarea și promovarea sistemului de standardizare internațională cu caracter voluntar și bazată pe consens.

Organizația Internațională de Standardizare și Comisia Electrotehnică Internațională reunesc servicii guvernamentale, reprezentanți ai industriei, centre de cercetare, universități și

organizații ale consumatorilor, care își îmbină eforturile cu cele ale experților în vederea realizării unui consens cu privire la standardele internaționale în aproape toate domeniile de activitate, de la aviație și vehicule spațiale, la unități de măsură fundamentale și la metode de încercare. Uniunea Internațională pentru Telecomunicații este o agenție a Națiunilor Unite ale cărei obiective sunt, printre altele, extinderea avantajelor noilor tehnologii ale comunicației la toate persoanele din lume, facilitând în același timp standardizarea internațională a telecomunicațiilor.

Traducere: Maria **Bratu** – *Comunicat ISO*
nr. 1037/2006

ISO și Pactul Mondial al Națiunilor Unite își consolidează cooperarea cu privire la standardul referitor la responsabilitatea socială

L'Organisation Internationale de Normalisation (ISO) et le Bureau du Pacte des Nations Unies (UNGCO) ont signé un protocole d'accord (MoU) en vue de renforcer leur coopération pour l'élaboration de la future norme ISO 26000 qui donnera les lignes directrices sur la responsabilité sociale (RS)

Mots-clé: protocoles d'accord, norme sur la responsabilité sociale

Încă de la lansarea inițiativei sale în domeniul responsabilității sociale, ISO a subliniat faptul că acest standard va completa și va adăuga valoare inițiativelor din sectorul public și privat, existente în domeniu, incluzând declarații și convenții ale Națiunilor Unite și ale organizațiilor sale specializate. Conform acestei abordări, protocolul acordului va ajuta la asigurarea coerenței dintre standardul ISO 26000 și cele zece principii ale Pactului Mondial care se referă la drepturile omului, la dreptul la muncă, mediu și lupta contra corupției.

Protocolul acordului consolidează parteneriatul dintre ISO și acest important program al Națiunilor Unite, în care sunt angajate peste 3 700 de firme din peste 100 de state, cu organizații ale muncii și alte organizații care reprezintă societatea civilă. Totuși, acordul nu conferă UNGCO alte drepturi suplimentare față de cele de care se bucură celelalte organizații internaționale care iau parte la elaborarea standardului ISO 26000.

Standardul ISO 26000 este elaborat de grupul de lucru al ISO referitor la responsabilitatea socială, în cadrul căruia participă experți nominalizați de 61 de state membre și 34 de organizații internaționale din sectorul public și din cel privat, inclusiv Biroul pentru Pactul Mondial al Națiunilor Unite.

Secretarul general al ISO, Alan Bryden, a afirmat: „Acest protocol de acord consolidează importanța globală a inițiativei de standardizare a responsabilității sociale de către ISO și utilitatea ei viitoare pentru sistemul Națiunilor Unite și pentru

economia mondială. El va ajuta, de asemenea, la optimizarea colaborării noastre, în mod deosebit, în cadrul Inițiativei Growing Business, standardizarea internațională putând să își aducă o contribuție importantă la consolidarea interacțiunii dintre sistemul Națiunilor Unite și comunitatea economică.

Standardul va avea un caracter voluntar și nu va include cerințe; el nu va fi utilizat în scopuri de certificare.

Necesitatea ca organizațiile din domeniul public și din cel privat să se comporte în mod responsabil devine o cerință generalizată a societății noastre. Această percepție este împărtășită de grupurile de părți interesate care alcătuiesc grupul de lucru referitor la responsabilitatea socială, care va elabora standardul ISO 26000. Ele reprezintă: industria, organizațiile din domeniul muncii, cele guvernamentale, neguvernamentale, organizațiile de consumatori etc.

ISO a desemnat SIS – Institutul Suedez de Standardizare și ABNT – Asociația Braziliană de Standardizare – să asigure leadership-ul grupului de lucru al ISO referitor la responsabilitatea socială.

Se consideră că standardul ISO 26000 va apărea în primul trimestru al anului 2009.

Pentru informații suplimentare, a se vedea site-ul ISO referitor la responsabilitatea socială.

Traducere: Maria **Bratu** - Comunicat ISO nr. 1039/2006

Viitorul standard ISO 26000 cu privire la responsabilitatea socială a ajuns într-un moment favorabil

L'élaboration de la future norme ISO 26000 donnant des lignes directrices sur la responsabilité sociale a marqué un tournant décisif, signe du consensus et de la confiance qui se sont développés entre les nombreux partenaires présents.

Mots-clé: la responsabilité sociale, norme internationale, consensus

Aceasta a fost opinia leadership-ului grupului de lucru al ISO referitor la responsabilitatea socială (ISO/WG SR la sfârșitul celei de-a patra adunări plenare care s-a desfășurat între 29 ianuarie și 2 februarie la Sydney.

Un număr de 275 de persoane din 54 de state membre ale ISO și 28 de organizații internaționale au participat, reprezentând următoarele interese: industria, guvernul, organizații din domeniul muncii, consumatori, organizații neguvernamentale, servicii, cercetare etc. Este de remarcat participarea sporită a experților din statele în curs de dezvoltare și faptul că programul a inclus un seminar al acestor state.

Printre activitățile principale, o menționăm pe aceea referitoare la subiectele-cheie care au fost identificate din cele 5 176 de comentarii provenite din partea experților grupului de lucru referitor la responsabilitatea socială la cel de-al doilea proiect de lucru al ISO 26000 transmis în octombrie 2006.

Problemele esențiale au fost decise la Sydney și au fost grupate în următoarele patru teme (fiecareia dintre ele atribuindu-se o echipă de proiect):

- mediu;
- drepturile omului și practicile de muncă;
- conducerea organizațiilor și practicile de operare;
- problemele consumatorului și implicarea în comunitate/dezvoltarea societății.

Activitatea continuă pentru a elabora cel de-al treilea proiect de lucru, care va fi transmis pentru comentarii înainte de

cea de-a cincea întrunire a grupului de lucru referitor la responsabilitatea socială, care va avea loc în noiembrie 2007.

În acest stadiu al proiectului de lucru este necesar să se realizeze consensul între experți, în timp ce în viitorul stadiu, de proiect de comitet, se va construi consensul între organisme naționale de standardizare și organizațiile internaționale participante.

Vicepreședintele Staffan Söderberg, numit de membrul ISO al Suediei – Institutul Suedez de Standardizare (SIS), a afirmat: „Întrunirea de la Sydney va fi considerată una de referință, care ne-a așezat pe făgașul cel bun”.

Întrunirea de la Sydney a fost găzduită de Asociația de Standardizare din Australia, al cărui președinte, John Castles, a întâmpinat oficial grupul de lucru referitor la responsabilitatea socială. Printre obiectivele adunării au figurat: sporirea laturii financiare a proceselor sale, clasificarea procedurilor sale și sporirea participării. În linie cu acest ultim obiectiv, grupul de lucru referitor la responsabilitatea socială s-a bucurat de decizia UN Global Compact, cu care a semnat de curând un memorandum de înțelegere pentru dezvoltarea cooperării – și a rețelelor sale de a colabora prin stabilirea legăturilor cu comitetele naționale-oglină ale grupului de lucru referitor la responsabilitatea socială.

Președintele, domnul Jorge B.R. Cajazeira, numit de membrul național al Braziliei – ABNT – a declarat: „Un număr tot mai mare de lideri globali, numeroase state și părți interesate au îndemnat organizațiile să își amintească obligațiile pe

Standardizarea internațională

care le au față de forțele de muncă, comunități și mediu. După Sydney, am mare încredere că standardul ISO 26000 va contribui la îmbunătățirea comportamentului responsabil al tuturor tipurilor de organizații”.

În plus, grupul de lucru referitor la responsabilitatea socială a finalizat stabilirea Fondului ISO pentru responsabilitatea socială, care acceptă donații menite a sprijini activitatea sa.

Următoarele întruniri ale ISO/WG SR sunt:

- 5-9 noiembrie 2007, de la Viena, găzduită de Institutul Austriac de Standardizare (ÖN) cu sprijinul guvernului austriac și al Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA) și cu UN Global Compact și Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO);

- În 2008, la Santiago – Chile, găzduită de organismul național de standardizare al acestui stat – INN.

Traducere: Maria **Bratu** –
Comunicat de presă ISO 1049/2007

Președintele-Director General al Caterpillar subliniază necesitatea standardelor internaționale

„Caterpillar appuie l’objectif de l’ISO: une norme, un essai, acceptés mondialement”, déclare Jim Owens, PDG de Caterpillar Inc., dans un entretien exclusif paru dans le numéro de novembre 2006 d’ISO Focus (www.iso.org/iso.focus), le magazine de l’Organisation Internationale de Normalisation

Mots-clé: norme internationale, essai, réduction des barrières non-tarifaires au commerce

„Această abordare oferă reguli echitabile pentru exercitarea concurenței în lume: întreprinderile trebuie să poată intra în competiție pe baza valorii pe care o propun clienților, indiferent de zona în care aceștia din urmă trăiesc și își desfășoară activitatea”, declară Jim Owens pentru ISO Focus.

Jim Owens își manifestă satisfacția cu privire la modul în care standardele internaționale sprijină reducerea barierelor netarifare în calea comerțului, sporind eficacitatea industriei. „Nu este economic să se fabrice produse pentru a se satisface cerințele diferite ale fiecărui stat”, declară el. „Standardele internaționale sunt importante întrucât favorizează cerințe mondiale care permit reducerea semnificativă a timpului și a costului fabricării și încercării noilor produse”.

Standardele internaționale favorizează, de asemenea, în mod considerabil noile tehnologii, subliniază Jim Owens: „Standardele ajută la stabilirea de criterii de acceptare și de metode de încercare pentru introducerea noilor tehnologii. În domeniul securității în mod deosebit, standardele internaționale definesc criterii de performanță care pot servi ca bază pentru adoptarea inovațiilor și a noilor tehnologii”.

Prim fabricant mondial de materiale de construcții și exploatare minieră, de motoare diesel, de motoare cu funcționare pe bază de gaze naturale și de turbine cu funcționare pe bază de gaze industriale, cu 300 de instalații în peste 40 de țări, Caterpillar se angajează să elaboreze și să promoveze standardele elaborate de Organizația Internațională de Standardizare.

„Caterpillar desfășoară activ elaborarea de standarde ISO pentru produsele noastre”, declară Jim Owens în cadrul

articolului. „De asemenea, încurajăm, pentru produsele noastre, adoptarea de standarde ISO ca standarde naționale, precum și utilizarea lor, pentru a stabili conținutul tehnic al reglementărilor naționale și regionale”.

Pentru o multinațională precum Caterpillar, care posedă situri de cercetare-dezvoltare, de fabricare și de asamblare în întreaga lume, avantajele pe care le prezintă standardele internaționale armonizate sunt multiple. Jim Owens consideră că „ele reduc în mod considerabil numărul configurațiilor de produs ce trebuie proiectate și costul fabricării produsului când permit comercializarea unei mașini în aceeași configurație fundamentală în întreaga lume”.

Datorită standardelor armonizate, mașinile pot fi expediate de la uzinele de producție către diferite regiuni ale lumii, pentru a crea un echilibru între producție și cerere.

Caterpillar susține elaborarea de către ISO a unui standard internațional care va oferi linii directoare cu privire la responsabilitatea socială (ISO 26000), participând la lucrările grupului multipartenerial care redactează standardul. „Linii directoare ale ISO cu privire la responsabilitatea socială vor depăși nivelul produsului, pentru a ajuta la armonizarea așteptărilor întreprinderilor care operează la nivel mondial”, declară Jim Owens, președinte și director general al firmei multinaționale menționate. „Suntem bucuroși, deci, că un reprezentant al nostru participă la elaborarea standardului ISO 26000”.

Traducere: Maria Bratu – Comunicat ISO nr. 1036/2006

Standardele lunii

Maria BRATU, expert documentare, Direcția Publicații

L'article présente brièvement les normes que l'Association Roumaine de Normalisation vient de publier le mois dernier

MANAGEMENTUL CALITĂȚII ȘI ASIGURAREA CALITĂȚII

SR ISO IWA 2:2006, Sisteme de management al calității. Linii directoare pentru aplicarea ISO 9001:2000 în domeniul educației

Acest standard reprezintă versiunea română a textului în limba engleză al acordului internațional de grup de lucru IWA 2:2003. Acest acord internațional de grup de lucru a fost aprobat de grupul de lucru întrunit la Acapulco, Mexic, în octombrie 2002, găzduit de Biroul General de Standarde (DGN). Obiectivul acestui acord internațional de grup de lucru este să precizeze linii directoare pentru a ajuta organizațiile care furnizează produse educaționale să implementeze un sistem de management al calității eficiente, care îndeplinește cerințele standardului ISO 9001:2000.

Clasificare alfanumerică: U35-Managementul calității și asigurarea calității;

Clasificare ICS: 03. 120.10- Managementul calității și asigurarea calității

POLUARE, CONTROLUL POLUĂRII ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

SR ISO 14064-1:2006, Gaze cu efect de seră. Partea 1: Specificații și ghid, la nivel de organizație, pentru cuantificarea și raportarea emisiilor și a cantităților îndepărtate de gaze cu efect de seră

Prima parte a SR ISO 14064 specifică principiile și cerințele la nivel de organizație pentru cuantificarea și raportarea emisiilor și a cantităților îndepărtate de gaze cu efect de seră (GES). Aceasta include cerințe pentru proiectarea, dezvoltarea, managementul, raportarea și verificarea inventarului GES al unei organizații.

Clasificare alfanumerică: R09-Managementul mediului;
Clasificare ICS: 13.020.40-Poluare, controlul poluării și protecția mediului

SR ISO 14064-2:2006, Gaze cu efect de seră. Partea 2: Specificații și ghid, la nivel de proiect, pentru cuantificarea, monitorizarea și raportarea reducerilor de emisii sau a îmbunătățirii gradului de îndepărtare a gazelor cu efect de seră

Această parte a SR ISO 14064 specifică principiile și cerințele și furnizează îndrumări, la nivel de proiect, pentru cuantificarea și raportarea activităților care vizează reduceri ale emisiilor sau îmbunătățiri ale gradului de îndepărtare a gazelor cu efect de seră (GES). Aceasta include cerințe pentru planificarea unui proiect GES, pentru identificarea și selectarea surselor, a captatoarelor și a rezervoarelor GES relevante pentru proiect și scenariul de referință, pentru monitorizarea, cuantificarea, documentarea și raportarea performanței proiectului GES și pentru administrarea calității datelor.

Clasificare alfanumerică: R09-Managementul mediului;
Clasificare ICS: 13.020.40-Poluare, controlul poluării și protecția mediului

SR ISO 14064-3:2006, Gaze cu efect de seră. Partea 3: Specificații și ghid pentru validarea și verificarea declarațiilor referitoare la gaze cu efect de seră

Partea 3 a SR ISO 14064 specifică principii și cerințe și furnizează îndrumări pentru persoanele care conduc sau administrează validarea și/sau verificarea declarațiilor referitoare la gazele cu efect de seră (GES). Se poate aplica pentru cuantificarea la nivel de organizație sau proiect, inclusiv cuantificarea, monitorizarea și raportarea GES efectuate în conformitate cu SR ISO 14064-1 sau SR ISO 14064-2.

Clasificare alfanumerică: R09-Managementul mediului;
Clasificare ICS: 13.020.40-Poluare, controlul poluării și protecția mediului

ENERGIE SOLARĂ

SR CEI 61727:2006, Sisteme fotovoltaice (PV). Caracteristici ale interfeței de racordare la rețea

Standardul se aplică sistemelor fotovoltaice interconectate cu rețeaua publică care funcționează în paralel cu aceasta și care utilizează invertoare statice (cu semiconductoare) cu funcție antiinsularizare pentru conversia curentului continuu în curent alternativ. Acest document face recomandări specifice pentru rețele electrice cu puteri sub 10 kVA, cum sunt cele utilizate în clădiri, în distribuție monofazată sau trifazată. Acest standard se aplică la interconectarea cu rețeaua electrică de distribuție de joasă tensiune.

Clasificare alfanumerică: V12-Echipamente și instalații utilizatoare de energii neconvenționale;
Clasificare ICS: 27.160-Energie solară

SR CEI 61730-1:2006, Calificare pentru securitatea în funcționare a modulelor fotovoltaice (PV). Partea 1: Cerințe de construcție

Documentul descrie prescripțiile fundamentale de construcție pentru modulele fotovoltaice pentru a asigura funcționarea în siguranță din punct de vedere electric și mecanic în cursul duratei lor de viață. Sunt furnizați termeni specifici pentru evaluarea prevenirii șocurilor electrice, incendiilor și rănirii oamenilor din cauza solicitărilor mecanice și de mediu înconjurător. Standardul se referă la prescripțiile particulare de construcție.

Clasificare alfanumerică: V12-Echipamente și instalații utilizatoare de energii neconvenționale;
Clasificare ICS: 27.160-Energie solară

SR CEI 61730-2:2006, Calificare pentru securitatea în funcționare a modulelor fotovoltaice (PV). Partea 2: Cerințe pentru încercări

Standardul descrie cerințele pentru încercări ale modulelor fotovoltaice pentru a oferi o funcționare sigură din punct de vedere electric și mecanic de-a lungul duratei lor de viață. Sunt furnizate specificații pentru evaluarea prevenirii șocurilor electrice, a pericolelor de incendiu și a accidentelor personale datorate solicitărilor mecanice și de mediu. Această parte a SR CEI 61730 schițează cerințele de testare.

Clasificare alfanumerică: V12-Echipamente și instalații utilizatoare de energii neconvenționale;
Clasificare ICS: 27.160-Energie solară

PROTECȚIA ÎMPOTRIVA TRĂSNETELOR

SR EN 62305-2:2006, Protecția împotriva trăsnetului. Partea 2: Evaluarea riscului

Această parte a SR EN 62305 se aplică la evaluarea riscului, pentru o structură sau pentru un serviciu, din cauza căderii trăsnetelor. Standardul își propune să stabilească o procedură pentru evaluarea unui astfel de risc. Odată ce a fost fixată o limită superioară a riscului acceptabil, această procedură permite alegerea unor măsuri de protecție corespunzătoare de adoptat pentru reducerea riscului până la limita aleasă sau mai jos de aceasta. Acest standard este însoțit de programul SIRAC al CEI (versiunea în limba engleză) din Anexa J, care constituie o metodă simplificată de calcul pentru evaluarea riscului; actualizarea programului de calcul la serverul FTP CEI se va face de către fiecare utilizator al standardului conform indicațiilor din acest program.

Clasificare alfanumerică: F56-Instalații interioare;
Clasificare ICS: 29.020-Electrotehnică în general;
91.120.40-Protecția împotriva trăsnetelor;

SR EN 62305-3:2006, Protecția împotriva trăsnetului. Partea 3: Avarii fizice ale structurilor și punerea în pericol a vieții

Standardul stabilește prescripțiile pentru protecția unei structuri împotriva avariilor fizice cu ajutorul unui sistem de protecție împotriva trăsnetului (SPT) și pentru protecția împotriva vătămării ființelor vii din cauza tensiunilor de atingere și de pas în vecinătatea unui SPT (a se vedea SR EN 62305-1). Acest standard se aplică la: a) proiectarea, instalarea, inspecția și mentenanța unui SPT pentru structuri fără limitarea înălțimii lor; b) stabilirea și alegerea măsurilor de protecție împotriva vătămării ființelor vii din cauza tensiunilor de atingere și de pas.

Clasificare alfanumerică: F56-Instalații interioare;
Clasificare ICS: 29.020-Electrotehnică în general;
91.120.40-Protecția împotriva trăsnetelor

INDUSTRIA MILITARĂ. ARME

SR EN ISO 17201-4:2006, Acustică. Zgomotul poligoanelor de tir. Partea 4: Predeterminarea zgomotului proiectilului

Această parte a ISO 17201 prezintă un model de calcul pentru determinarea nivelului acustic produs de sursă pentru zgomotul proiectilului și determinarea spectrului în benzi de treime de octavă al acestuia, exprimat ca nivel de expunere acustică pentru benzile cu frecvențele centrale de la 12,5 Hz până la 10 kHz. De asemenea, standardul prezintă indicații privind modul de utilizare a acestui nivel produs de sursă la calculul nivelului de expunere acustică în poziția receptorului.

Clasificare alfanumerică: R21-Protecția contra zgomotelor (a se vedea și G06);

Clasificare ICS: 95.020-Industria militară. Arme;
17.140.20-Zgomot emis de mașini și echipamente; 97.220.10-Instalații sportive

STANDARDE EUROPENE ADOPTATE ÎN ÎNCEPUTUL PRIN FILĂ DE CONFIRMARE SAU NOTĂ DE CONFIRMARE, PENTRU CARE SE PUBLICĂ VERSIUNEA ROMÂNĂ

ACCESORII PENTRU INSTALAȚII DE RIDICAT

SR EN 13155:2004, Instalații de ridicat. Securitate. Echipamente detașabile pentru prinderea sarcinii

Standardul stabilește metodele de securitate pentru echipamentele detașabile de prindere a sarcinii destinate instalațiilor de ridicat, palanelor și manipuloarelor de sarcină cu comandă manuală

Clasificare alfanumerică: E11-Mașini, utilaje și instalații de ridicat;

Clasificare ICS: 53.020.30-Accesorii pentru instalații de ridicat

PROCESE ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ

Securitatea mașinilor. Lubrifianți în contact ocazional cu produse. Cerințe de igienă

Acest standard specifică cerințele referitoare la igienă, aplicabile la formularea, fabricarea, utilizarea și manipularea lubrifianților care, în timpul fabricării și prelucrării, pot veni în contact ocazional (de exemplu, prin transfer de căldură, transmiterea eforturilor, lubrifiere sau protejarea de coroziune

a mașinii) cu produsele și ambalajele utilizate în industria alimentară, cosmetică, farmaceutică, a tutunului sau a produselor de alimentație pentru animale.

Clasificare alfanumerică: R14-Măsuri de siguranță contra accidentelor (la mașini);

Clasificare ICS: 67.020-Procese în industria alimentară; 13.110-Scuritatea mașinilor și aparatelor

PIGMENTI ȘI MATERIALE DE UMLUTURĂ

SR EN 12878:2005, Pigmenți pentru colorarea materialelor de construcție pe bază de ciment și/sau var. Specificații și metode de încercare

Documentul stabilește cerințele și metodele de încercare ale pigmentilor care se utilizează pentru colorarea materialelor de construcție pe bază de ciment și combinații de ciment/var. Pigmenții la care se face referire în acest standard pot fi utilizați, de asemenea, pentru mortare pe bază de var simplu. Pentru această utilizare, a se vedea SR EN 459-1 și SR EN 459-2. Pigmenții pentru aceste două scopuri pot fi pigmenți simpli, amestecuri de pigmenți sau amestecuri de pigmenți și umpluturi sub formă de pulbere sau granule sau preparate apoase.

Clasificare alfanumerică: L23-Lacuri, vopsele, emailuri și cerneluri;

Clasificare ICS: 87.060.10-Pigmenți și materiale de umplutură; 91.100.10-Ciment. Ipsos. Var. Mortar

Performanța energetică a ansamblurilor de uși, ferestre și luminatoare

PREZENTAREA PROIECTULUI DE STANDARD INTERNAȚIONAL ISO/CD 18932

Mihaela UDRAN, expert principal standardizare, Direcția Standardizare

La norme internationale ISO/CD 18932 décrit une procédure pour déterminer la classification du point de vue énergétique des produits pour les portes et les fenêtres

Mots-clé: portes, fenêtres, norme internationale, performance énergétique, classification énergétique

Deoarece industria producătoare a ansamblurilor de uși și ferestre fenestration, precum și clienții acesteia au tendința de a se orienta la evaluarea produselor lor către utilizarea performanței energetice, în locul coeficientului de transfer termic, acceptarea acestei abordări superioare este stânjenită de varietatea largă de proceduri care au fost adoptate. Există nevoia de a se elabora o procedură simplă, clară, precisă și transparentă care să facă posibilă evaluarea performanței energetice a acestor produse utilizând datele climatice naționale și clădirile de referință alese la nivel național.

Unul dintre cele mai importante obiective ale comunității mondiale este reducerea consumului de energie cu reducerea asociată a producerii de CO₂, considerate de către mulți a fi un câștig suplimentar vital pentru reducerea efectelor dăunătoare ale încălzirii globale. Asigurarea că produsele pentru uși și ferestre fenestration sunt alese pe baza optimizării performanței energetice a acestora în mediul lor specific va avea o influență semnificativă pentru atingerea acestui obiectiv. Pierderea de energie suplimentară acumulată prin produsele pentru uși și ferestre fenestration rău alese, pe durata de viață a acestora, este într-adevăr foarte mare, iar pașii care pot ajuta la reducerea acestei pierderi trebuie făcuți cât de repede se poate.

Obiectul de a elabora proceduri diverse pentru determinarea performanței energetice a ușilor și ferestrelor fenestration în medii foarte specifice este foarte vast. În efortul de a se evalua aceste produse prin a ține seama de fluxul net de energie care trece prin acestea este în creștere (de exemplu, Directiva Europeană pentru Performanța Energetică a

Clădirilor, procedurile din America de Nord și altele), dacă nu se finalizează o metodologie generică sigură și acceptabilă, multe țări vor elabora propriile lor proceduri care vor constitui noi bariere în calea comerțului liber.

Acest standard internațional ISO/CD 18932, elaborat în cadrul ISO/TC 163/SC 2, *Performanța termică și utilizarea energiei în mediul construit*, prezintă proceduri detaliate pentru clasificarea energetică a produselor pentru uși și ferestre fenestration. Modul rațional de a proceda în acest demers este de a se permite utilizarea condițiilor climatice naționale pentru clasificarea produselor specifice.

Standardul va furniza o procedură pentru calculul performanțelor energetice ale ansamblurilor de uși și ferestre fenestration pentru clasificarea ferestrelor, ușilor și luminatoarelor, inclusiv efectele ramelor, cercevelor, vitrajelor și elementelor de umbrire. Standardul va trebui să țină seama de consumul energetic al clădirii pentru încălzire și răcire, de condițiile climatice interne și externe, precum și de caracteristicile adecvate ale clădirii.

Factorii interesați din economie sunt și pe această cale invitați să-și procure proiectul de standard internațional ISO/CD 18932 la care pot să facă observații până la data de 15.03.2007.

Observațiile pot fi transmise direct la ASRO sau la secretariatul tehnic al comitetului național de standardizare CT 281, *Performanța termică a clădirilor și a elementelor de construcții*, aflat la INCERC –București.

Organizarea informațiilor despre lucrările de construcții. Cadru general pentru managementul informațiilor de proiectare

PREZENTAREA PROIECTULUI DE STANDARD INTERNAȚIONAL ISO/DIS 22263

Mihaela UDRAN, expert principal standardizare, Direcția Standardizare

Le but du management de la qualité est devenu plus vaste de nos jours, le concept de qualité étant regardé comme „un parapluie” qui couvre toutes les exigences établies pour une organisation et pour ses produits et services. L’auteur se rapporte à l’organisation de projection, à sa fonction essentielle, à ses membres, ainsi qu’au projet de norme internationale ISO/DIS 22263

Mots-clé: qualité, management de la qualité, organisation de projection, organisation permanente, projet de norme internationale

Scopul *managementului calității* s-a extins de la controlul produselor finale și al serviciilor la realizarea unui număr de obiective manageriale. Acesta a fost lărgit de la îndeplinirea cerințelor clientului către o multitudine-serie de exigențe, care includ exigențele reglementare referitoare la sănătate și securitate, conservarea resurselor naturale, precum și alte cerințe de ordin social. El acoperă, de asemenea, toate părțile procesului de construcție, de exemplu: anteproiectarea, proiectarea și producția, precum și produsul finit. Mai mult chiar, acesta include îndeplinirea cerințelor interne de îmbunătățire continuă a eficienței, dezvoltării de *know-how*, a *satisfacției personalului* etc.

De aceea, conceptul de calitate trebuie să fie privit ca o „umbrelă” care să acopere toate exigențele stabilite pentru o organizație și pentru produsele/serviciile acesteia. „Managementul calității” trebuie în acest fel să fie înțeles ca un management global al tuturor acestor exigențe.

Crearea, modificarea sau demolarea unei clădiri sau a altui component al mediului construit este o activitate antreprenorială, un proiect care este dus la îndeplinire de către o *organizație de proiectare*.

O *organizație de proiectare* este o pleiadă temporară de agenți, cuprinzând: clientul, arhitecții, inginerii, furnizorii, lucră-

torii, etc. care sunt specializați pentru diferite aspecte ale proiectului.

Organizația de proiectare este confruntată cu un număr mare de exigențe din partea diferiților factori în ceea ce privește activitatea, calitatea, mediul, sănătatea, securitatea etc. Alți factori importanți care trebuie luați în considerare sunt reglementările referitoare la construcție, constrângerile legate de termene și costuri etc. Funcția esențială a *organizației de proiectare* este managementul proiectului, adică planificarea, organizarea, monitorizarea și verificarea activității de proiectare, astfel încât să fie respectate toate exigențele proiectului.

Membrii *organizației de proiectare* temporare sunt un număr anumit de factori, *organizații permanente* care cooperează pe baza unor acorduri contractuale, cu sarcina comună de a realiza și de a întreține/asigura întreținerea unei clădiri sau a unei lucrări de construcție civilă care să îndeplinească exigențele proiectului. *Organizațiile factorilor* respectivi sunt în mod uzual simultan implicate într-un număr de proiecte paralele cu cerințe diverse.

Standardele generice de management sunt aplicabile managementului intern al fiecăreia dintre organizațiile angrenate într-un proiect de construcții, precum și produselor și serviciilor acestora. Cu toate acestea, nu există un standard pentru interacțiunea dintre aceste organizații sau pentru

controlul tuturor exigențelor cu care acestea se pot confrunta într-un proiect.

Un alt motiv pentru deficiențele din acest domeniu este acela că sistemele tradiționale care se bazează pe completarea de documente nu permit priviri de ansamblu cuprinzătoare și interconectări multidimensionale ale informațiilor pentru construcții. Totuși, astăzi managementul informațiilor prin interoperabilitate și modele de produse oferă noi posibilități pentru manipularea integrală a tuturor tipurilor de informații ale proiectului. Instrumentele standardizate pentru managementul informațiilor proiectului cu ajutorul bazelor de date sunt, de aceea, benefice pentru toți factorii angrenați în procesul de construcții, precum și pentru calitatea produsului final colectiv al acestora, precum clădirea sau construcția civilă.

Obiectul proiectului de standard internațional ISO/DIS 22263, elaborat în cadrul ISO/TC 59, *Construcții imobiliare*, SC 13, *Organizarea informațiilor despre activitatea de construcție*, este de a prezenta un cadru general flexibil pentru organizarea informațiilor la proiectele de construcții. Standardul este destinat tuturor factorilor implicați în activități de construcții, în managementul procesului de construcție ca întreg și în coordonarea subproceselor acestuia.

Acest cadru general este constituit dintr-un număr de parametri generici care sunt aplicabili unor proiecte având complexitate, mărime și durată diferite și este adaptabil la variațiile naționale, locale și specifice pentru procesul de construcție.

Rolul învățământului universitar în cunoașterea și aplicarea standardelor europene și internaționale de către viitorii specialiști

Mircea BEJAN – vicepreședinte al ASRO

Les normes font partie de l'acquis communautaire, les bénéfiques de leur connaissance et de leur mise en œuvre étant connus à l'environnement économique. La concurrence accrue au niveau européen et mondial exige la croissance de la compétitivité des opérateurs économiques et le maintien d'une économie concurrentielle devient une nécessité. Sur les marchés développés, la concurrence est basée sur l'innovation, sur la capacité de développer de nouveaux produits et services et sur l'amélioration de ceux existant déjà. Aux côtés de l'innovation, la formation et le professionnalisme du capital humain représentent un facteur très important dans l'accroissement de la compétitivité des organisations.

Mots-cles: enseignement universitaire, acquis communautaire, développement durable, la loi de la qualité

Viitorul fiecărei națiuni depinde, fundamental, de măsura în care sistemul său educațional este capabil să asigure propriilor cetățeni un *nivel performant de instrucție*, care să-i facă să devină competitivi, oriunde în lume.

O *examinare realistă* a ultimului deceniu nu poate să nu constate o alarmantă involuție a majorității specializărilor din învățământul superior românesc – și, în special, a celor ingineresti – aflate într-un continuu și accelerat proces de degradare, care se cere a fi stopat. De unde provine o asemenea stare de fapt? Ea este rezultatul firesc – în primul rând – al căderii economice, al „morții” industriei – principala beneficiară a „produselor” politehnicilor. Această cauză esențială este urmată, îndeaproape, de dispersia – prin proliferare – a resurselor materiale și umane. Ilustrativă în acest sens este statistica care relevă că în vreme ce în România pentru circa 630.000 studenți*, ființează 117 instituții de învățământ superior acreditate sau autorizate provizoriu (56 de stat, plus 3 pe

profil teologic, 29 particulare, 23 particulare autorizate să funcționeze provizoriu, 6 de nivel postuniversitar), în Italia numărul acestora este de 74, în Marea Britanie – 71 iar în Germania – 70! Un anume „haos” curricular și administrativ – motivat de autonomia universitară, dublată de dorința unei îmbogățiri cât mai substanțiale, într-un interval de timp cât mai scurt – poate fi adăugat, fără reținere, printre cauzele esențiale ale decăderii menționate.

Neexistând la nivelul Uniunii Europene, un Aquis comunitar** – altfel spus, un normativ obligatoriu pentru diversele discipline și metode pedagogice – în anul 1999, reprezentanții autorizați au elaborat *Declarația de la Bologna*, vizând crearea „spațiului universitar european” – document la care și România este parte – completată de Comunicatele de la Praga (2001) și de la Berlin (2003), prin care țările europene se angajează să accelereze aplicarea documentului

* Urmare a declinului demografic, numărul studenților se află într-o continuă scădere, sporind competiția între universități – cele dinamice și cu durate mai scurte de studiu fiind mai atractive pentru tineri.

** Într-o definiție simplă, prin *acquis comunitar* înțelegem tot ceea ce s-a hotărât și a fost convenit de la înființarea Comunității Europene până în prezent. De fapt, *acquis-ul comunitar* reprezintă ansamblul de valori și realizări comune ale statelor membre care definesc instituțiile, politicile și obiectivele Uniunii Europene.

bolognez. Acesta prevede, în esență, diferențierea nivelurilor de calificare LMD (structura de studii *licență – master – doctorat*); elaborarea sistemelor de organizare a calității, a educației continue, a școlilor doctorale, a cercetării științifice; aplicarea sistemului european de credite transferabile (ECTS – European Credits Transfer System); trecerea la diplome de cotutelă; recunoașterea examenelor promovate în universități comparabile și altele.

Trebuie să fim conștienți că învățământul superior nu produce un superspecialist, ci îi dă o pregătire generală, două-trei tehnologii, el devenind specialist după absolvire, acolo unde lucrează, prin diverse forme: cursuri postuniversitare, masterat, doctorat, calificări efectuate de firmele angajatoare. Mari personalități, profesori renumiți, sunt adepții pregătirii fundamentale generale și tehnice foarte bune timp de 3-4 ani, urmată de o specializare într-o anumită direcție, dând un exemplu viitorului absolvent cum să lucreze și să se desăvârșească/specializeze mai departe ***.

De exemplu, viitorul inginer trebuie să fie pregătit pentru două mari confruntări: facultatea de adaptare la situații noi și posibilitatea/capacitatea de adaptare la schimbările inevitabile pe care le va suferi în cursul carierei sale. Ingerul trebuie să evite zborul enciclopedic superficial și să caute să folosească permanent fundamentul realizat în școala politehnică, precum și propria intuiție în rezolvarea situațiilor noi pe care le va întâlni. Nu este foarte important să devină un specialist îngust. Important este să știe că domeniile există, că ele se pot dezvolta și să știe să le utilizeze la nevoie. În modernizarea învățământului superior tehnic prin adaptarea la condițiile de azi, trebuie avută în vedere adaptarea treptată a inginerului la condițiile viitoare în care acesta va lucra. Și aceasta nu prin mărirea numărului de discipline tehnologice și a orelor afectate lor, ci prin introducerea – chiar și numai facultativ – a unor discipline din domeniul relațiilor umane („*human factors engineering*”, cum spun americanii), a celor care conduc la competitivitate pe toate planurile.

Standardele sunt parte a acquis-ului comunitar, beneficiile cunoașterii și implementării acestora fiind cunoscute mediului economic. Concurența sporită, acerbă chiar, care se conturează la nivel european, dar și mondial, obligă la creșterea competitivității operatorilor economici, iar menținerea unei economii concurențiale devine o necesitate. Pe piețele dezvoltate concurența se bazează în principal pe *inovație*, pe capacitatea de dezvoltare a unor noi produse și servicii, precum și de *îmbunătățire a celor existente*. Alături de inovație, *pregătirea și profesionalismul capitalului uman* reprezintă un factor foarte important în creșterea competitivității organizațiilor. Totuși, în ciuda rolului pe care îl joacă standardele în econo-

miile statelor, standardizarea, regăsindu-se în toate domeniile practice sau de studiu, nu este conștientizată suficient și adesea este pierdută din vedere ca obiectiv, chiar dacă acțiunile de promovare în acest domeniu s-au intensificat.

Armonizarea reglementărilor tehnice, dar și a prescripțiilor la nivel european, în vederea constituirii unei piețe comune, a condus la o adoptare accelerată în ultima perioadă a unui mare număr de standarde europene. Scopul principal al acestora este asigurarea unei circulații cât mai bune și facile pentru bunurile și serviciile realizate în interiorul acestei piețe și creșterea nemijlocită a productivității prin instituirea unui limbaj tehnic unitar. Adoptarea standardelor europene la nivel național conduce la facilitarea accesului la standarde a celor care vor să le aplice, iar implementarea lor corectă se poate face numai având cunoștințe despre standardizare. Inițierea educației în domeniul standardizării încă din timpul învățământului universitar ar susține libera circulație a persoanelor, a forței de muncă, dintr-un stat european în altul prin „lansarea pe piață” a unui personal bine pregătit care să poată să aplice aceleași standarde (europene) pe care le-a însușit indiferent de statul în care se află. Să ne gândim și la Federația Europeană a Organizațiilor Inginerești – FEANI, care a elaborat Registrul FEANI, conducând la obținerea calității de inginer european – EURING.

La ora actuală, dezvoltarea durabilă este o preocupare tot mai mare pentru instituțiile publice, dar și pentru companiile mari, private. La mijlocul anilor '70, Barbara Word, fondatorul Institutului Internațional pentru Mediu și Dezvoltare – IIED, a creat și introdus termenul de *dezvoltare durabilă*.

Dezvoltarea durabilă este un concept holistic, care combină aspectele sociale, economice și naturale, fiind implicată în două probleme mari ale omenirii: *capacitatea de a crea* și *cea de a distruge*.

Domeniile principale ce caracterizează dezvoltarea durabilă: *domeniul economic* (management eficient al resurselor); *domeniul natural* (menținerea unei baze naturale a vieții prin reducerea încărcărilor cu deșeuri a ecosistemului) și *domeniul social* (nevoile societății) au largi obiective, fiind reprezentate în Figura 1.

*** „Acum se predau tehnologii care dispar până termină studentul facultatea, ceea ce e o pierdere de timp... În 30 de ani s-au dezvoltat și pregătit oameni care să predea aceste discipline tehnologice și acum țin cu dinții ca ele să rămână în planul de învățământ” afirma Prof.Dr. Ion M. Popescu, șeful Departamentului de fizică al Universității „Politehnica” București.

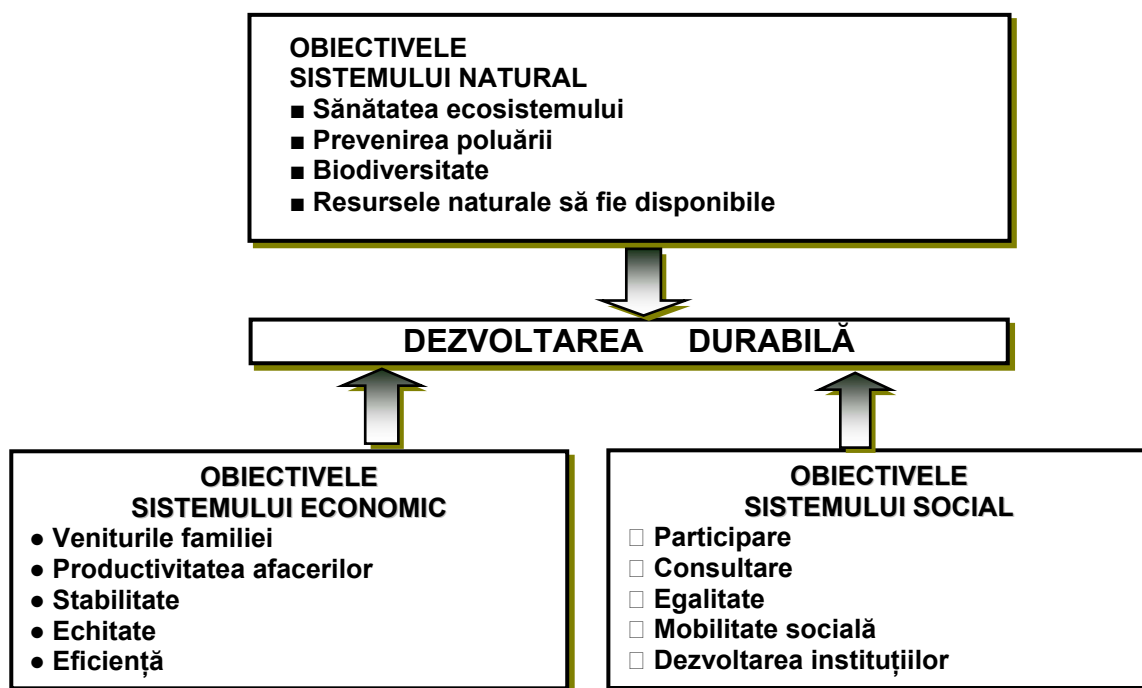

Fig. 1 Domeniile principale care caracterizează dezvoltarea durabilă

„Întreaga strategie pentru anul 2006, precum și pentru perioada 2006–2008 a Ministerului Educației și Cercetării este orientată spre îndeplinirea criteriilor de integrare a României în Uniunea Europeană, spre satisfacerea cerințelor de calitate și competitivitate europene”, a declarat ministrul Educației și Cercetării, Mihail Hărdău, la începutul anului 2006.

La sfârșitul lunii martie 2006 s-a votat Legea calității. Cu această ocazie, ministrul Educației și Cercetării a afirmat: „Adoptarea Legii calității reprezintă un pas decisiv pe drumul reformei în învățământ. Înseamnă introducerea unor criterii clare de performanță, a evaluării instituțiilor de învățământ și a impunerii calității ca principiu guvernant în învățământul românesc. Legea calității este, probabil, cel mai important act normativ după Legea învățământului. Este condiția de bază în ceea ce privește accesul României în Spațiul European al Învățământului”. Acesta și-a exprimat speranța că Legea calității își va produce efectele cât mai curând, astfel încât prima evaluare oficială a instituțiilor de învățământ să poată fi începută până la debutul următorului an școlar, respectiv universitar.

În acest context, conștientizarea importanței standardizării trebuie situată cât mai în amonte posibil, adică prin elaborarea în facultățile cu specific tehnic a unor abordări multidisciplinare în domeniul standardizării, care să acopere cel puțin următoarele subiecte:

- procesul de elaborare a standardelor;
- legătura dintre reglementare și standardizare;

- accesul la standarde și modalitățile de utilizare.

Programul privind dezvoltarea educației în domeniul standardizării în învățământul universitar trebuie elaborat astfel încât să permită participarea în calitate de instructori/îndrumători a practicienilor din domeniul standardizării. Pe de altă parte, este foarte utilă implicarea mediului universitar în lucrările de standardizare, acest lucru permițând atât cunoașterea îndeaproape a sistemului, cât și reflectarea unor rezultate ale cercetării universitare în noile standarde elaborate. În acest fel, absolvenții de facultăți sau școli tehnice ar cunoaște semnificația prescripțiilor standardelor și beneficiile practice ale utilizării acestora pentru piața căreia se adresează.

Pe lângă facultățile cu specific tehnic, este utilă inițierea unui curs de educare în domeniul standardizării și pentru studenții de la facultățile de management. Prin implementarea lor, standardele privind asigurarea managementului calității aduc avantaje financiare considerabile. Conștientizarea necesității participării la activitatea de standardizare este, pentru viitorii manageri, un element care contribuie indirect la creșterea productivității și a competitivității societăților pe care le vor conduce.

Cunoașterea, înțelegerea și recepționarea acestor aspecte din timp, încă din perioada studiilor universitare, asigură o adaptare ușoară a forței de muncă pe o piață în care marile industrii investesc bani mulți în procesul de standardizare și doresc să-și vadă amortizate acele investiții, prin angajarea

unui personal calificat, aplicat și conștient, care să cunoască faptul că aplicarea standardelor europene în structurile de orice tip reprezintă o practică recunoscută a pieței europene.

Ținând seama de faptul că sistemul de învățământ este unul conservator – cu o mare inerție, peste tot în lume – schimbările vizate în acest domeniu necesită o pregătire minuțioasă, adecvată.

ASRO-ORGANISMUL DE CERTIFICARE SISTEME DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII (ASRO OC-SMC)

a emis încă 4 CERTIFICATE de conformitate cu cerințele standardului SR EN ISO 9001: 2001 pentru:

- **S.C. BACTRO S.R.L.** Deva, județul Hunedoara pentru domeniul „alte activități referitoare la sănătatea umană” (cod CAEN 8514) - analize medicale pe profilele hematologie, coagulare, microbiologie, parazitologie, biochimie clinică-urină, serologie, imunologie;
- **S.C. LABORATOR CLINIC Dr. BERCEANU S.R.L.** Timișoara, județul Timiș pentru domeniul „alte activități referitoare la sănătatea umană” (cod CAEN 8514) - analize medicale pe profilele biochimie, microbiologie, parazitologie, hematologie, anatomie patologică, citologie;
- **CABINETE MEDICALE GRUPATE - Laborator clinic Dr. BERCEANU** Timișoara, județul Timiș pentru domeniile:
  - „activități de asistență medicală ambulatorie” (cod CAEN 8512), respectiv cardiologie, medicină internă, ortopedie, traumatologie, ecografie generală, ecocardiografie, acupunctură;
  - „alte activități referitoare la sănătatea umană” (cod CAEN 8514) - analize medicale pe profilele biochimie, microbiologie, parazitologie, hematologie, anatomie patologică;
- **S.C. TUBINOX S.A.** București, pentru domeniul fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică – metalurgia pulberilor, (cod CAEN 2840), limitat la „producerea și comercializarea țevilor fără sudură din oțeluri inoxidabile”.

Exigențe actuale privind asigurarea calității în instituțiile de învățământ superior în contextul integrării României în Uniunea Europeană

Prep. univ. drd. Ioana Maria Diana ȘANDRU, Catedra UNESCO -Administrarea Afacerilor, Academia de Studii Economice din București

Dans le contexte de l'intensification du phénomène de globalisation, le domaine des services d'éducation connaît de nouvelles exigences liées à la nature et au but des processus de recherche, d'enseignement et d'apprentissage, ainsi que de leur assurance qualité par l'élaboration de normes reconnues et appliquées au niveau international. L'intégration des instituts roumains d'enseignement supérieur dans l'Espace de l'Enseignement Supérieur est possible et nécessaire par l'adoption et l'harmonisation des normes nationales avec les normes internationales, l'éducation étant l'un des facteurs essentiels du développement de la compétitivité au niveau de l'Union Européenne.

Mots-clés: enseignement universitaire, la réunion de Berlin, la réunion de Bergen, l'assurance qualité, normes

În contextul accentuării fenomenului globalizării, sectorul serviciilor educaționale cunoaște noi cerințe legate de natura și scopul proceselor de cercetare, predare și învățare, cât și de asigurarea calității acestora prin emiterea de standarde recunoscute și aplicate la nivel internațional.

EXIGENȚE PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII SERVICIILOR EDUCAȚIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR LA NIVEL EUROPEAN

Asigurarea calității în domeniul educației a constituit la nivel european obiectul mai multor reuniuni și declarații. Dintre reuniunile care au stat la baza conturării noțiunii de asigurare a calității în învățământul superior amintim: Reuniunea de la Berlin din anul 2003 și Reuniunea de la Bergen din anul 2005.

Unul dintre obiectivele reuniunii de la Berlin din anul 2003 îl constituie responsabilitatea pe care instituțiile de învățământ superior o au în asigurarea calității. La nivelul Uniunii Europene există deja un organism – Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (European Network for Quality Assurance in Higher Education) preocupat de elaborarea de standarde și procedee privind asigurarea calității în învățământul superior.

Un set de standarde și direcții pentru asigurarea internă a calității instituțiilor din învățământul superior a fost definit în cadrul Reuniunii de la Bergen din anul 2005. În acest context instituțiile de învățământ superior au datoria de a stabili o politică și un set de proceduri referitoare la asigurarea calității, necesară fiind în acest scop definirea unei culturi a calității.

Liniile directoare stabilite în cadrul Reuniunii de la Bergen se referă la politicile formale și procedurile ce urmează să definească și să stabilească cadrul în care instituțiile din învățământul superior vor dezvolta și aplica sisteme de asigurare a calității. În vreme ce politicile se referă la obiectivele și principalele mijloace de atingere a obiectivelor, ghidul procedural oferă informații asupra felului în care politica este aplicată în mod concret și asupra aspectelor practice ale procedurilor.

Politică instituției ar trebui să includă următoarele aspecte: natura relației dintre actul predării și cel al cercetării în instituția respectivă, strategia instituției referitoare la calitate și standarde, activitatea organizatorică a sistemului de asigurare a calității, responsabilitățile pe care unitățile organizatorice și le asumă cu privire la asigurarea calității, implicarea studenților în procesul asigurării calității, precum și modalități de implementare, monitorizare și revizuire a politicii adoptate.

Aprobarea, revizuirea periodică și supravegherea programelor academice ar trebui realizate de către instituțiile de învățământ superior printr-un mecanism formal. Potrivit conținutului ghidului, programele de asigurare a calității ar trebui să prezinte în mod public rezultatele pe care instituția dorește să le atingă în procesul învățării, să proiecteze conținutul curricular, să se adreseze unor tipuri variate de educație superioară (academică, profesională), să poată oferi accesul la resursele necesare procesului de învățare, să supravegheze progresul studenților, să stimuleze dialogul între angajați și reprezentanții pieței muncii.

Evaluarea studenților este parte a procesului de asigurare internă a calității instituțiilor de învățământ superior. Procesul de evaluare trebuie proiectat astfel încât să poată fi măsurate atât rezultatele procesului de învățare, cât și obiectivele propuse prin derularea de diferite programe. Criteriile pentru notarea studenților trebuie făcute publice și trebuie să prezinte un conținut clar și bine definit. Activitatea de evaluare ar trebui realizată de mai mulți examinatori conștienți de rolul și responsabilitatea pe care le au în stabilirea nivelului progresului înregistrat de către studenți în comparație cu nivelul care servește ca etalon de măsurare. Studenții au dreptul de a fi informați în legătură cu modalitățile și criteriile prin care vor fi supuși evaluării rezultatelor înregistrate și performanțelor atinse.

Profesorii reprezintă una dintre resursele cele mai importante ale unei instituții de învățământ superior. Aceștia trebuie supuși unui permanent proces de evaluare a calității nivelului pregătirii și experienței, a capacității de a transmite studenților cunoștințe și de a stabili un feedback cu aceștia. Procesul de asigurare a calității cadrelor didactice ar trebui să conțină în primul rând criterii minime legate de competențele pe care profesorii trebuie să le posede. Pe de altă parte, este de datoria oricărei instituții de învățământ superior să creeze cadrul și să pună la dispoziția profesorilor mijloacele necesare îmbunătățirii propriilor competențe și performanțe profesionale.

În vederea unei bune desfășurări a procesului de predare-învățare, studenții ar trebui să poată avea acces la o serie de resurse fizice care să răspundă nevoilor și să satisfacă dorințele și așteptările acestora. Cât de eficiente sunt aceste resurse ține de politica instituției academice.

Una dintre modalitățile cele mai eficiente de asigurare a calității educaționale este, în concepția Reuniunii de la Bergen, ca fiecare instituție academică să dispună de mijloace de colectare și analizare a informațiilor referitoare la propriile activități derulate. Sistemele informaționale pot servi stabilirii gradului de eficacitate cu care sunt desfășurate și supravegheate diferitele programe de studii. Sistemele informaționale ar trebui să mai cuprindă date privitoare la progresul înregistrat de studenți, la gradul de ocupare a forței de muncă, la calitatea forței de muncă formate și pregătite de către instituția în cauză, la eficiența cadrelor didactice și la gradul de satisfacere a necesităților intelectuale ale studenților ca urmare a participării la cursuri și diferite programe. Un rol important revine indicatorilor-cheie care furnizează date asupra performanțelor atinse de instituția respectivă.

Instituțiile din învățământul superior sunt obligate să facă cunoscute publicului informații obiective, atât de natură calitativă, cât și cantitativă referitoare la activitățile derulate, la rezultatele înregistrate de studenți în timpul programelor de

studii și după terminarea acestora, la resursele puse la dispoziția acestora și la modalitățile de asigurare a calității în procesul educațional.

Asigurarea calității în învățământul superior se realizează nu numai din punct de vedere intern, ci și extern, pornind de la niște criterii anunțate public. În derularea acestui proces trebuie urmărite câteva aspecte, dintre care cele mai importante ar fi cooperarea cu experți internaționali, alegerea acestora în funcție de competențele deținute, implicarea studenților în acest demers, realizarea unui act de autoevaluare chiar de către instituția în cauză. Rezultatele evaluărilor externe, ce urmează a fi efectuate periodic, trebuie publicate sub formă de rapoarte, urmând ca următoarele procese de asigurare externă să includă recomandări și propuneri de îmbunătățire.

Începând cu ultimul deceniu al secolului al XX-lea, asigurarea calității s-a plasat în centrul atenției unor agenții externe, altele decât instituțiile de învățământ superior. Standardele europene cu care agențiile de asigurare externă a calității urmau să opereze au fost astfel concepute încât să asigure transparența față de toate părțile implicate în serviciile educaționale și să permită realizarea unei baze de comparație între diferitele agenții.

Agențiile de asigurare externă a calității sunt constituite pe un fundament legal și sunt recunoscute de către organe competente în acest domeniu. De subliniat este caracterul independent pe care îl au aceste instituții. Acest lucru presupune exercitarea în mod autonom a responsabilităților și îndatoririlor deținute.

Criteriile, procesele și procedurile utilizate de către agențiile de asigurare externă a calității sunt prezentate public. Etapele procesului de asigurare externă a calității presupun efectuarea unei autoevaluări de către instituția ce urmează a fi examinată, urmată de o evaluare a instituției respective de către un grup de experți, ce se finalizează prin publicarea raportului împreună cu o serie de recomandări și revizuirea demersurilor întreprinse de către instituția universitară pe baza propunerilor făcute de către agenție.

Însemnătatea Reuniunii de la Bergen constă în crearea premiselor constituirii unui model care să servească analizei sistemului de asigurare a calității de către agențiile externe.

PREOCUPĂRI PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII SERVICIILOR EDUCAȚIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DIN ROMÂNIA

Asumarea responsabilității publice în ceea ce privește sistemul de învățământ superior prezintă una dintre premisele construirii unei societăți în care instituțiile academice au rolul de a crea, prelucra și transmite cunoștințe. Acest deziderat european se constituie într-unul dintre obiectivele majore ale societății românești în general și ale sistemului de învățământ superior în particular.

Procesul de asigurare a calității în învățământul superior din România, demarat în scopul satisfacerii unor necesități naționale legate de îmbunătățirea calității actului educațional academic, de evaluarea și certificarea calității acestuia, de identificarea și protejarea nevoilor societății privind serviciile academice, precum și în scopul respectării unor exigențe specifice cadrului european universitar privind recunoașterea reciprocă a

diplomelor și gradelor universitare, se sprijină pe un fundament legal, reprezentat de Ordinul nr. 3928/21.04.2005 privind asigurarea calității serviciilor educaționale în instituțiile de învățământ superior.

Potrivit ordinului, calitatea serviciilor în educație și asigurarea acesteia devine responsabilitatea fiecărei instituții academice din România, care are dreptul de a dezvolta un sistem propriu de asigurare a calității.

Sistemul de asigurare a calității presupune existența unei structuri organizatorice și a unui set de principii și proceduri referitoare la politicile și strategiile utilizate în procesul de asigurare a calității, a unei metodologii privind evaluarea studenților și a programelor de studii, a calificărilor primite, a resurselor folosite în procesele educaționale etc.

Ordinul conține precizări de ordin tehnic cu privire la responsabilitățile deținute de rector (inclusiv cele referitoare la managementul calității), la componența comisiei însărcinate cu evaluarea și asigurarea calității, ce are ca misiune punerea în practică a hotărârilor Senatului cu privire la asigurarea calității și elaborarea unui raport anual în acest sens („un serviciu de specialitate” urmând a supraveghea activitatea acestei comisii).

În scopul evaluării externe a calității instituțiilor universitare, a fost înființată Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS (potrivit Ordonanței de urgență nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației).

În domeniul asigurării calității, ARACIS poate exercita atribuții ca: formularea și revizuirea periodică a standardelor naționale de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul superior și colaborarea cu Ministerul Educației și Cercetării în domeniul elaborării și promovării de politici și strategii de acțiune în scopul creșterii calității educaționale în România.

ARACIS elaborează și face publice propriile proceduri de evaluare externă a calității educației, având dreptul de a activa în calitate de evaluator extern al calității diferitelor instituții universitare. Alte atribuții ale acestei agenții sunt: elaborarea periodică, la fiecare 4 ani cel puțin, de analize de sistem privind calitatea învățământului superior din România și colabo-

rarea cu agenții similare din alte țări pentru dezvoltarea și aplicarea de măsuri eficiente ce vizează îmbunătățirea calității programelor de învățământ superior.

Prin înființarea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior s-a creat atât cadrul necesar autorizării și acreditării instituțiilor universitare pornind de la standardele europene în vigoare, cât și cadrul necesar finanțării învățământului academic în funcție de calitatea serviciilor oferite.

CONCLUZII

Evoluția fenomenului calității în învățământul superior se poate descrie așadar atât intern, cât și extern, dezvoltarea armonioasă a acestuia fiind unul dintre factorii de succes ai progresului uman. În acest sens, trebuie intensificate acțiunile de asigurare internă, cât și externă a calității proceselor de predare-învățare și cercetare din cadrul instituțiilor de învățământ superior.

Integrarea instituțiilor de învățământ superior românești în Spațiul European al Învățământului Superior este posibilă, dar și necesară prin adoptarea și armonizarea standardelor naționale cu cele internaționale, educația reprezentând unul dintre factorii esențiali ai dezvoltării competitivității la nivelul Uniunii Europene.

BIBLIOGRAFIE:

Olaru, Marieta, Verboncu, Ion, Păunescu, Carmen, Șandru, Diana, *Preocupări ale universităților din România privind asigurarea calității serviciilor educaționale, în contextul integrării în Uniunea Europeană*, Analele Științifice ale Universității Cooperatist-Comerciale din Moldova, Chișinău 2006, pg. 17-25.

*** *Declarația de la Berlin (2003)*, download:

http://www.cncsis.ro/spatiul_european/Communique1.pdf

*** *Ordinul nr. 3928/21.04.2005 privind asigurarea calității serviciilor educaționale în instituțiile de învățământ superior*, download: <http://www.edu.ro/index.php/articles/107>

*** *Ordonanța de urgență nr. 75/ 12.07.2005 privind asigurarea calității educației*, download pdf:

<http://www.edu.ro/index.php/articles/3307>

*** *Spațiul European al Învățământului Superior (Bergen 2005)*, download:

<http://www.ch.tuiasi.ro/pdf/Comunicat%20Bergen%202005.pdf>